

10.504

804

HEVESVÁRMEGYE

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP

T. Megyei Nemzeti Múzeum

M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA
Hírlapkönyvtári
I. főosztály
10. 22/216. sz.

TARTALOM:

(V.) Szólnak a harangok!...

Dr. Hedry Lőrinc főispán nyilatkozata az Eger városánál folyamatban lévő belügyminiszteri vizsgálatról, a vármegyei Vöröskereszt Egyesületek működéséről és a tél folyamán végrehajtandó szikszó munkáiról.

Látogatásunk Okolicsányi Imre állásánál.

Gombos Gyula miniszterelnök Tiszafüred díszpolgára.

Gróf Keglevich Gyula országgyűlési képviselő: Revisió, egyetértés vagy a végpusztulás!

Strausz Gyula földbirtokos Tiszafüred: Az új szőlő kuszóiban.

Vitéz Flück Gusztáv vármegyei gazdasági felügyelő nyilatkozata: A mezőgazdaság és a mezőgazdasági munkásság helyzete vármegyénkben.

Kálmán Sándor a Mezőgazdasági Kivételi Intézet levelezője München: A magyar gyümölcs és fűszerek termelése, értékesítése különös tekintettel Hevesvármegyére. II. Cserecsnye.

Dr. Szegedi Pál földbirtokos Csány: nyilatkozata a Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület két fontos határozatáról.

Várkonyi Rezső szekszárdi pénzügyigazgató kinevezése.

Ring Gyula felsőházi póttag Hatvan: nyilatkozata Wittich Andor kamarai főtitkár nyugdíjáról és a fölemelt kamarai illetékeiről.

Dr. Fuky Árpád Gyöngyös polgármesterének heroikus küzdelme a Budapest-

Gyöngyösvárosi Szénbánya R. T. megmentése érdekében.

Dr. Hammersberg Elemérné Kovalik Ilona: Három hangulat. Nerviből, Luzernből, Uppsalából. I. Nervi.

Beszélgetésünk dr. Trak Gézával, Eger polgármesterével.

Dr. vitéz Jávor Ernő árvaszéki ülnök Eger: Nemzeti öncéluság és a közigazgatás.

Milyennek látják a helyzetet az egeri pénzügyesek vezetői?

Klász Jenő az Egyházmegyei Takarékpénztár R. T. igazgatója.

Dr. Friedl Károly a Hevesmegyei Takarékpénztár R. T. igazgatója.

Dr. Gremperger Sándor az Eger és Vidéke Hitelszövetkezet vezetője nyilatkozatai.

Várkonyi Sándor főjegyző: Hatvan inségmunkáiról.

Soltész Juci Tiszafüred: Madarász Gyula sarudi származású memók világhíres találmánya.

Vármegyénk gazdasági életének erőforrásai.

A Nagybányai-utjaki Iparművek szénbányája.

A Mátravidéki Szénbányák R. T. rózsaszénbányái szénbányája.

Tiszajobbparti Gazdasági Kör közgyűlése.

Hírek, beszámolók a megye minden részéről.

10504

1933. JANUÁR HÓ 15.
IV. ÉVFOLYAM. I. SZÁM.

Vármegyénk gazdasági életének erőforrásai.

Lapunk karácsonyi számában megkezdjük beszámolóinkat vármegyénk legértékesebb munkaalkalmakat biztosító telepeiről. Mai számunkban három igen értékes, nagyszámú munkáscsaládnak kenyeret adó üzemről kívánunk rövid összefoglalásban beszámolót tartani.

Tesszük ezt elsősorban azért, hogy vármegyénk lakossága jobban felfigyeljen a területen lévő ipartelegekre és szükségleteinek beszerzésénél mindenestre legyen tekintettel arra a fontos körülményre is, hogy akkor, amikor saját vármegyebeli terméket támogat, kötelességet is teljesít, mert a megyebeli munkáscsaládoknak biztosít vele kenyeret.

A megyebeli szénbányáink támogatása ugyyszólván hazafias kötelesség is. Azok a panaszok, amelyek a magyar szénnek lütségi célokra való felhasználásánál telmerültek, aránylag elég olcsón és könnyen kiküszöbölhetők a kályhák ataiakításával. Ma már igen olcsón szerezhetők be a magyar szénnek tüzelésére alkalmas vaskályhák és így teljesen időkolatlan, hogy a mai nehéz valutáns viszonyok mellett, — vagy később is — külföldi szenet vásároljunk.

A vármegye lakosságának tehát kötelessége a kockázat nélküli próba, amicon is saját tapasztalata alapján módja lesz meggyozódni a magyar szenek háztartási célokra való alkalmasságával.

A Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparművek R. T. nagybátonyi szénbányája.

Vármegyénk egyik igen értékes telepe a nagybátonyi szénbánya, ahol több mint 600 családnak megélhetését biztosítja a bánya üzeme.

A bánya vezetősége megfelelő helyes elorelátsással már 1931-ben berendezkedett a brikett-gyártásra, igen nagy áldozattal, a legtökéletesebb és legmodernebb külföldi gyártási technika vivinányainak figyelembevételével. A bánya ma 5200 kalóriájú brikettet készít, amelyet „Univer-brikett” néven hoznak forgalomba s amely a hőértékének tökéletes kihasználásával a befutott értesítések szerint füst, szag és korommentes tüzelést biztosít.

A Mátravidéki Szénbányák R. T. rózsaszentmártoni telepe.

Vármegyénk nagyon szegény községének, Rózsaszentmártonnak, valósággal megmentője s ugyszólván egyedüli tenntartója a Mátravidéki Szénbányák telepe.

Allandó munkáslétszáma körülbelül 600, amely kizárólag hevesmegyei falvakból kerül ki.

A bánya czidőszerinti termelése körülbelül 18.000 waggon évente. A geológusok véleménye szerint hazánk szénmennyiségét körülbelül 60 évre elegendőnek vélik. Rendkívüli fontossággal bír tehát azon körülmény, hogy ez a nagyon rövid időtartamra becsült szénmennyiség minél tökéletesebben kihasználható legyen.

Nógrádmegye keleti határától a gyöngyösi járás keleti részéig vonul az a nagykiterjedésű lignit-telep, amely Magyarország szénmennyiségének cca. 20%-át teszi ki. A kibányászott lignit súlyos hibája, hogy 50% vizet tartalmaz, amely sajnálatos körülmény a drága szállítási viszonyok miatt csak igen szűk körzetre szorítja le a lignit használhatóságát.

A rózsaszentmártoni lignitet bányászó Mátravidéki Szénbányák vezetősége, — hogy a súlyos hibán segíthessen, evekig tartó kísérletek után ma már nagy üzemben nemesíti a lignitet.

A nemesítő eljárás folytán kikerült lignitnek kalóriája majdnem megkétszereződik és közepértékben cca 3500—3900 kalóriát képvisel.

A nemesített lignitnek igen értékes tulajdonsága, hogy lüstnekül és salakmentesen ég el.

Hirdetmény.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 1933. évi március hó 23—27 napjain díjazással egybekötött kiállítás és tenyészállatvásárt rendez Budapesten az Országos Tenyész- és Haszonállatvásárlatelepen (X. Ligettei-ki-dűlő).

Hevesvármegye gazdaközönsége figyelmét ezen vásárra külön is felhívom és lelkerem, hogy miután a vásáron az egész ország tenyészállat anyagának java kerül eladásra, tenyészállatszükségletet elsősorban itt szerezze be, viszont tenyészetenek legjobb anyagát itt mutassa be.

Községek, közbirtokosságok s legelő társulatok, de magánosok apallat beszerzéséhez is, idején való bejelentés esetén, a vm. in. kir. gazdasági felügyelőség kedvezményes hitelt nyújt.

Vm. m. kir. gazdasági felügyelő.

ASBESTPALA-ÉRTÉKESÍTŐ K. F. T.

„NAGYBÁTONY-UJLAKI” EGYESÜLT IPARMŰVEK R. T. = MISKOLCZI ÉS TÁRSA ASBESTCEMENTPALAGYÁRT. B. T.
PALAGYÁRTMÁNYAINAK KÖZPONTI ELADÁSI IRODÁJA: Budapest, V. Vilmos császár-út 32.
Sürgönycim: PALAKÖZPONT. Gyár: PISZKEN (Esztergom m.) Telefon: 274 30.

A legjobb és legbiztosabb tetőfedőanyag, amely soha javítást nem igényel, a tűz, fagy és vihart álló

„TERRENOL” és a ** „UJLAKI” ASBESTCEMENTPALA!

Kerületi képviselő HATVANBAN: Blumenthal Béla fakeskedő.

Dr. Hedry Lőrincz főispán nyilatkozata:

az Eger városánál folyamatban lévő belügyminiszteri vizsgálatról,
a vármegyei Vöröskereszt Egyesületek működéséről és a tél folyamán végrehajtandó szükségmunkákról.

A Hevesvármegye munkatársának alkalma volt dr. Hedry Lőrinc főispánnal a lenti három fontos kérdéstről beszélni s hozzá intézett kérdéseinkre szíves volt az alábbiakban válaszolni.

Az Eger városnál folyamatban lévő belügyminiszteri vizsgálatról csupán annyit kívánok megjegyezni, hogy részemről csak örülni tudok annak, hogy a legfelsőbb helyről jövő vizsgálat rövidesen minden irányban tisztázni fogja a kérdéseket.

Tiszta helyzetet fog teremteni, meg fog szüntetni minden suttogást és minden gyanúsítást.

Munkatársunk rámutatott azon sajnálatos körülményre, hogy Heves vármegye székhelyén, Egerben nincs megalakulva és nem működik a Vöröskereszt Egylet, ennél fogva a vármegyének nincs az Egyesület részére megyei választmánya sem, pedig a megye egyes helyein, így elsősorban Hatvanban a Vöröskeresztnek 2 főkegyesülete, azonkívül a gyöngyösi és a pásztfői egyesületek is igen szép tevékenységet fejtenek ki.

„Magam is kívánatosnak és szükségesnek tartom, hogy ilyen nagy horderejű, valóban áldásos tevékenységet kifejtő egyesület vármegyénk minden helyén megalakulva és felkészülve fejtsen ki tevékenységet. A szervezés munkáját magam is készséggel támogatom és valóban sajnálatos körülménynek tekintem, hogy Egerben még ma sincs megalakulva az Egyesület. Azt hiszem azonban, hogy ez ma nehezen fog menni.

Hogy a vármegye többi helyein, így különösen Hatvanban olyan szép eredménnyel dolgozik az Egyesület, valóban teljes elismerésre méltó.

A legnagyobb csodálattal figyelem mindenkori hatvaniak szociális irányú tevékenységét. Mintha transzban élének és egymással versenyre kelve igyekezének minden lehető elkövetni a közös érdekében. Ilyen nemes célú törekvést lehet tapasztalni a gyöngyösiéknél, a pásztfőiaknál, sőt igen sokszor a hevesiekéknél is.

A megyei inségakciókra vonatkozó kérdésekre közölhetem, hogy a munkanélküliek szükségmunkával való ellátását tartom egyedül célravezetőnek.

A munkanélküli segélyadást veszedelmes lehetnek tartom.

Hogyha a szükséges összegek rendelkezésemre fognak állni, a fontos föld és vízimunkálatokat célszerű és előrelátó tervek alapján fogom megindíttatni.

A fontos az, hogy ott siessünk a munkanélküliek segítségére, ahol a legnagyobb a szükség de mindenkor arra kell törekednünk, hogy a kiadandó összegekért egyenértékű munkát is kapjunk.

Bizom abban, hogy a vármegye tehető lakossága átérzi a kormányelnöknek az ország lakosságához intézett kérését s a nehéz helyzetet megértve, mindenki a maga helyén tehetségéhez kepest minden lehető el fog követni, hogy embertársai szenvedéseit enyhítse.”

Látogatásunk Okolicsányi Imre alispánnál.

Felkerestük hivatalában vármegyénk alispánját, Okolicsányi Imrét, hogy megtudjuk nézetét az Eger városnál folyamatban lévő belügyminiszteri vizsgálat ügyében.

A vármegye alispánja munkatársunknak a következőkben nyilatkozott:

„A vizsgálatot magam is helyesnek és szükségesnek tartom. A vizsgálat eredménye előltem nem kétséges. Nyugodt vagyok, engem ott semmiféle meglepetés nem érhet. Illetékes közegeim a szokásos vizsgálatok alkalmával mindenkor rendben találták a város háztartásának vitelét. Hogy ma, a hihetetlenül nehéz gazdasági helyzetben a város nehézségekkel küzd, igazán nem csodálható! Ez közös, szomorú sorsa ma ugyszólván minden magyar városnak.”

Munkatársunk említést tett arról, hogy Egerben még meg sem alakult a Vöröskereszt Egyesület helyi szervezete.

„Mint hatvani fősolgabíró már a háboru elején megismertem ennek a nemes célú egyesületnek nagyszerű ténykedéseit. Öröm volt nézni, hogy az egyesület buzgó tagjai miként dolgoztak valósággal éjt

nappallá téve a betegnyugvó állomáson, hogy a sebesült katonák sebeit újból átkössék és őket tiszta fehérneművel, étellel ellássák.

Igen sajnálatos tény, hogy Egerben még nem alakult meg a helyi szervezet, a magam részéről a legnagyobb készséggel felajánlom a megye egész területén támogatásomat a szervezés megvalósítása érdekében.”

Gömbös Gyula miniszterelnök Tiszafüred diszpolgára.

Tiszafüred nagyközség képviselőtestületének diszközgyűlése vitéz *Jáktai Gömbös Gyula* miniszterelnököt elismerése és tisztelete jeléül diszpolgárrá választotta. A diszközgyűlésen a miniszterelnök hazafiúi érdemeit *Schleiminger László dr.* földbirtokos, vármegyei tb. tiszti főorvos vázolta nagyhatású szónoki beszédben. Itt említjük meg, hogy Gömbös Gyula, a történelmi hivatású nagy miniszterelnök Tiszafüreden kapta első diszpolgári oklevelét vármegyénkben.

Revisió, egyetértés, vagy a végpusztulás!

Írta: Gróf Keglevich Gyula.

Az élelt tapasztalat tanulsága szerint az egyetértést, az egy akaratot sohasem a jólét vagy a jómód hozza meg, de ellenkezőleg, a nyomor, a szegénység, a szenvedés hozza létre.

Igen sokat lehetne erre vonatkozólag az élet-tapasztalatokból, vagy a történelemből citálni, mikor az országban az igazi veszedelem volt, a mohácsi vész, a magyar fegyverletétel után, az elnyomatás ideje, az utóbbi forradalmak, kommunizmus stb. és mindezen leigázás, hazafias szenvedések, hogy meghozták a magyarság között az egyetértést, az egy akaratot. A román megszállás, amely nemcsak anyagiakban pusztított, de akkori tehetetlenségünkben nagy leigáztatást szenvedve, a győző hatalmas segítségére sem volt kilátás, mintegy vergődve éltük át szomorú napjainkat. A magyar politika szinte örömmel látta és várta Bethlen István gróf vállalkozását, aki vállalta a nehéz feladatot, hogy az elvesztett szimpátiát a külföld részéről visszaszerezze, a magyar nemzetet, mint ezeréves alkotmánnyal és kultúrával a keleti szomszédok fölött álló nemzetet megismertesse és az igazságatlan trianoni béke revízióját követelje.

Bethlen István grófnak e téren a legnagyobb sikerei voltak és eme sikerei a magyar politikát bizonyos nyugvópontra hozták, amit bizonyít az, hogy tíz éves kormányzást eredményeztek.

Eme tízéves politikai sikerek által a gazdasági élet is megindult, ha nem is a jómód felé, de elég volt arra, hogy éljünk és hogy bizonyos politikusokban megérlelődhetett az önérvényesülési vágy, hogy igyekezzenek Bethlen István gróf további sikeres kormányzása elé gátakat vetni. Bizonyos sikereket sikerült elérni, aminek segítségével sietett az egyszerre bekövetkezett világgazdasági válság, amit természetesen az ellenzék Bethlen István gróf kormányzása teherlapjára akart írni.

Természetesen az ellenzék a Bethlen István gróf tízéves kormányzati lehetőségét a nyílt szavazással indokolja meg, a kormány terrorja, a választók terrorizálása, állítólagos pénzelése a választóknak és több hasonló állításokkal.

Itt vissza kell tekinteni Tisza István gróf kormányának 1915-ben a nyílt választáson való megbukására. Ha mondjuk az ellenzék állítása szerint a mindenkori kormánynak meg is volna a lehetősége a terrorizálásra, ahol esetleg a pénz is dominál, akkor Tisza István kormányának is mindez rendelkezésére állhatott, de mégis megbukott. Tehát mit bizonyít ez? Azt, hogy ha egyszer a közvélemény, a választók bizalma megtörik, akár nyílt szavazás, akár titkos, akár van terror, ha van pénz is, annak a kormánytérképnek meg kell bukni. A tíz éves kormányzás idején a bizalom megvolt Bethlen István gróf politikája és személye iránt, abból elvenni nem lehet, *őt egyedül a beállott gazdasági világválság mondatta le*, amely világválság csaknem az összes államok hatalmas kormányait, kormányválságba sodorta.

Én nem a múlt politikájával akarok foglalkozni, de nem is a jelen politikát akarom megvilágítani, ezt a jelenlegi kormányelnök Gömbös Gyula miniszterelnök ur igen lényesen állítja előtérbe és meggyőzően mutatja az utat, ami kivezetheti az országot a világválságból, a teljes megsemmisülésből.

Mi lehet ma az a politika, ami kivezethet, az hogy — *mit lehet tenni mint védekezést addig, míg a nagyhatalmak a saját elpusztulások előtt észre nem térnek*. Ezért hivatkozom én fent megírtakban az egyetértésre, az egy akaratra, hiszen nem látják az ellenzék vezérei, hogy az ország veszedelemben van, vagy oly nagy az érvényesülési vágyuk, a túlfűtött ambíciójuk, a megfélemezhetetlen hűségük, hogy az országot, mint sülyedő hajót nem veszik észre? Ha egy sülyedő hajón a hajósok között nincs meg az egy akarat, annak a hajónak el kell sülyedni.

Hogy az ezeréves megcsönkült Haza nagy veszedelemben van, azt a magyar nemzet józanabb többsége jól látja és a kormány rudjának irányítását a kipróbált politikusok kezébe adja és annak a politikusnak, aki a kipróbált irányban akar tovább haladni. Új eszmék, új irányzat a politikában, de az új emberek érvényesülését hagyjuk a forradalmaknak, mert demagóg beszédekkel, vagy éppen titkos választó jog behozásával gyógyulást hozni úgy sem lehet, de egyedül a conservatív irányzat folytatása, a *türelmes önmegtartóztatás, hiszen az angol király saját népéhez intézett rádiószózatában is figyelmezteti népét, hogy még rosszabb gazdasági viszonyokra is lehet kilátás*.

Mit jelentsen ez a szózat? Ami nem más, mint figyelmeztetés az európai összes országoknak, de különösen nekünk, akik már a szenvedésünk legnehezebb pontján állunk. Szinte fel kell kiáltanunk: *emberek, népek, politikusok, pártvezérek, az ország veszélyben van, védjük azt, tegyük felre gyűlöletet, szenvedélyt, csak egy akarat, az egyetértés menthet meg*. Alljon ki a sorból, aki mást akar, vagy állítsuk ki a sorból, mert nincs próbálkozásra idő.

Mit látunk körülöttünk? Az összes államok elzárkózó, azaz elvámolás álláspontjára helyezkedtek. Minden állam önmagát akarja ellátni, csak a teljesen szükségeseket akarják országukba kedvező vámtelet mellett bebocsájtani, de annak ellenében kikötik, hogy az ő fölöslegüket vegyük át. Mi agrár ország, amely agrár terményeink kivitelére vagyunk utalva, csak nézzük Olaszországot, mikor csak most halljuk, hogy 18 ezer hold mocsaras területet nagy áldozattal lecsapoltatott, ahol agrárterményeket fognak természetien. Hová vezet ez? Mi kik saját zsirunkban fulladozunk, agrárterményeinknek saját fogyasztónk nincsen, a *felvidéket elrabolták*, szabad nekünk azon vitatkozni és örökös demagóg beszédekkel izgatni a közvéleményt, hogy az ellenzéknek adjon igazat, mert azok között számtalan az önvezér?

Tulajdonképpen a magyar politikának legfőbb életkérdése és politikájának legfőbb pontja a revisió volna a trianoni határok kibővítése, ha egyelőre Szent István birodalmának határai a jelen körülmények miatt *ma még keresztülvihetetlenek, de legalább a jogos területeink a magyarokta vidékek visszakövetelése legyen az a mai minimum, ami egy — a külföld által is már etismert kulturnemzet existenciájához szükséges*. Magyarország a nyugat és kelet között a bástya, ezt elismeri a külföld, ha már elismerik, ezt mi keresztül vihessük mielőbb, erre kell a magyar egység.

Szegényfoltja az ezeréves magyar nemzetnek, hogy kardcsapás nélkül feladta a teret a kommunista népsalagnak, nem tudott tanulni a régi magyaroktól.

akik a legnagyobb veszedelmek után is megtalálták a kivezető utat és ha kis nemzet is vagyunk, de a leigázásunk után is volt ereje és ez az egy akarat, az egyetértés volt, amellyel oly erőt tudott kifejtetni, hogy mindig lábra tudott állni.

A Csáky szalmája ideje már lejárt, az országot ma már ide-oda rángatni nem lehet engedni. Az az elv is már lejárt magától, az országban csak a pártvezérek változnak, de az ország megmarad. Már volt egy pártvezér Károlyi Mihály, ő is elmulott, de elveszett az ország kétharmada. Ma már más nem vesztet, mint maga az egész csonka Magyarország. Itt az egyedüli mentés, a türelmes önmegtartózkodás, az egyetértéssel, a lehetséges, a külföldi nagyhatalmasságok jóakarató támogatásának keresése. A kivitelünk szervezése, a külföldi szomszédaink barátságával addig, míg azok maguk be nem látják és vissza nem térnek a szabad kereskedelem údvösvényére. Hogy mi ezt megvárhatjuk-e, még ők maguk kárát vallva reá nem jönnek a szabad fejlődés előnyére, reánk nézve csaknem egy bevárhatatlan terminus, azért a jelen türelmes várakozás politikáján kívül, a létkérdésünk legfőbb pontja a „Revisió” kérdése, mert saját fogyasztó népünk visszacsatolása nélkül, minden politikánk csak injectió, mely az életet tartja, utána csak a végpusztulás lehet osztályrészünk.

Nem titkos választójog, nem új vezérek demagóg beszédjére van szükség, de egyetértés, egyakarattal a Revisió sürgetése és megvalósítása menthet meg a végpusztulástól.

Az ujesztendő küszöbén.

Írta: Strausz Gyula.

Elmultak a karácsonyi ünnepeknek a téli pihenővel párosult csendes, nyugalmasabb napjai. Újra benne vagyunk a munkás hétköznapiakban, harcolunk a megélhetésért. Azt mondják a csodavárók, hogy világválság, gazdasági háború stb. stb. korát éljük. Én pedig azt mondom, ez a mai élet. Számolni kell vele, át kell tekinteni, meg kell, mert meg muszáj vele birkózni, fel a fejjel és élni kell benne! Ne jajgassunk és ne essünk kétségbe, szálljon magába minden ép-kézláb ember, gyerünk és éljünk. Csodákat ne várjunk, sokat ne számítsunk mi a külföldre sem, van azoknak éppen elég bajuk maguknak is. A mai világhatalmasztrófát meggyőződésem szerint az egész világra kiterjedő „szellemi aszály” váltotta ki. Az emberiség sorsát intézőknek kiadott a helyes, józan gondolkodásuk. Röviden szólva, legyen az, világpolitikus, diplomata, vagy tőkés, mindenki világosan látja, hogy tudva, vagy tudatlanul, az emberiséget szenvedésekbe sodorta. Tekintettel arra, hogy világválságot máról-holnapra megszüntetni nem lehet, legyünk mi figyelemmel a külföldre is, de mivel a mindennapi kenyér halasztást nem tűr, legyünk mi csak jó sáfárai kis magyar családunknak. Magyarország agrárállam. A jóságos Isten adott nekünk minden jót, mindenből a legjobbat, ami az ember megélhetéséhez szükséges. Bőségesen meg is élhetünk belőle. Iparunk is eléggé fejlett, ha hiányzik valami, azt ad a külföld cserébe szívesen. Minden magyarunk boldogulása, jóléte a magyar föld. Minden támogatást és megértést meg kell adni a magyar föld művelőinek, a magyar gazdának, mert ez a támogatás, ez a megértés mindenkinek saját érdekében álló. A magyar sors le van téve a Vezér kezébe.

Nagyon jól látja és tudja a Vezér, mi a teendő. Nem kapkodást, hanem meglontolt alapos intézkedést kér és vár a magyar gazda mindenki érdekében. Az intézkedések nem késhetnek. Itt a tavasz közelsége, a gazdának nyugalom, biztonság kell, hogy teljesíteni tudja a döntő nagy feladatot, a föld megművelését és a munkásság nagy tömegének foglalkoztatását. Minden körülmények között termés betakarításáig kiméleti időt a gazdának! Fából vas-karikát idáig még senki sem tudott csinálni, de a magyar gazda már-már ezt is megcsinálta, ugyanis sok vidéken nem termett buza és mégis díszlik arrafelé is mindenütt a sok szép őszi vetés. Szívvel-lélekkel teljesíti a gazda a lehetőség határain belül az adófizetési kötelezettségét is. A 1 pengős rozs s a 1 pengős tengeri világában ha veszteséges gazdasági üzemet fenntartja és ha adófizetési kötelezettségeinek, ha részben is eleget tesz a gazda, ez már hősi tett. Ezen felül terminusra beállított fizetési kötelezettségeinek új termés előtt, — mindenki látja és tudja, — eleget tenni képtelen. A mai katasztrófanak nem lehetnek vámszedői, elköttyavetyélt jvak boldog tulajdonosai. Támogatást, megértést ker a magyar gazda mindenki érdekében új termésig, hogy a mindennapi kenyeret meg tudja termelni és be is tudja takarítani. Ez a megértés nem késhet soká.

Magyarok fel a fejjel, büszkén, dacosan, dolgozzunk, ez a mai élet! Ha bizunk és dolgozunk, lesz még boldogabb új esztendő is!

A mezőgazdaság és a mezőgazdasági munkásság helyzete vármegyénkben.

Vitéz Fluck Gusztáv vármegyei gazdasági felügyelő nyilatkozata.

Eger, január 11.

Vitéz Fluck Gusztáv vármegyei gazdasági felügyelő Hevesmegye mezőgazdasági állapotáról az alábbiakban nyilatkozott munkatársunk előtt:

— A vetési munkálatok az elmúlt év őszen kedvező időjárás mellett zavartalanul folytak. A rossz termés miatt nagy gondokat okozott a vetőmag előteremtése, de mindenütt hozzájutottak annyihoz, hogy elvethettek. A husz holdon aluli gazdák között negyvenöt waggon vetőmagot osztottunk ki. A vetések még a késeiek is, mind kikeltek és szépek. Mindössze a tiszai részeken kellett kiszántani a repce vetéseit. A repce különösen selymi a hótakaró hiányát és a buzára is kívánatos, hogy a nagyobb fagyok beállta előtt betakarja a hó.

— A mezőgazdasági munkásság körében harmincezernél nagyobb az ellátatlan munkanélküliek száma vármegyénkben. Télen ez a munkásság más években is munka nélkül volt, de ezelőtt nyáron megkereshette a télirevalót, míg most, mivel a megyék is az önellátás elvére helyezkedtek, a mi munkásainkat sem engedték be azok a távolabbi megyék, ahol máskor a hevesmegyei summások kenyeret kereshettek. Ezeknek az ellátatlanoknak megsegítésére a megyei inségmunka kb. január 20. után fog megindulni, nagyrészt útépítés alakjában. Újlörincfalva határában a múltévi árvíz által átszakított gát építése már folyik. Itt 150 gyalog és fuvaros munkás dolgozik a miskolci kulturmérnökség vezetése alatt.

A magyar gyümölcs és főzeléktermelés, értékesítés különös tekintettel Hevesvármegyére.

II. CSERESZNYE.

Írta: Kálmán Sándor.

München 1933. január hó.

Ebben a magyar részről Németországba ezidő- szerint nem szállítható és eddig sem szállított cikk- ben hatalmas szerep vár termelésünkre és épen *Hevesvármegye* területe volt és lesz alkalmas már eddigi eredményei és fajtái folytán is e kérdés meg- valósítására. Ezért tehát szakszerű részletességgel kell e cikk mostani meg nem felelésének okait, illetve az elhelyezhetés jövőjét megtárgyalnom. Éspedig az impo- rtőr meglátásai, kérlelhetetlen kereskedelmi való- ságok, nem érzelmi szempontok alapján.

Lehetnek egri és gyöngyösi cseresznyéink helyi büszkeség tárgyai és adva lehet a sokat ismert ki- jelentés, hogy „*az egész világ*” keresi az árut, ez a büszkeség lokális és relativ jellegű és exportrelációk- ban rá kell mutatnom újra arra a körülményre, hogy az e vidékről exportált waggonok száma nem export- szám. Akármelyik német vidék: Kaiserstuhl, Bühl, valamelyik frank terület, mely cseresznyét termel, többszörösen meghaladja még normális termés mellett is, minden adottság híján is, a mi exportszámunkat.

Pedig világos és sötét karmazsinunknak, ger- mersdorfi kemény árúnknak el kellene árasztania egész Németországot, kizorítva innét minden olasz árut, ebben az itt kedvelt, hatalmas arányokban fo- gyasztott cikkben, mely még saját belföldi főszajsonja idején is elbir minden külföldi versenyt. Münchennek, Breslaunak, Berlinnek, Dresda és Leipzignek tőlünk kellene vásárolnia a cseresznyét és e vásárlásoknak a mi mostani termelésünket kellene megnövesztenie.

Ideirányuló exportunk legfőbb és csaknem egyet- len akadálya, hogy cseresznyénk *férges*. És ha a ku- kacrendelet nem is volna érvényben, mely kérlelhe- tetlen szigorral teszi lehetetlenné az ilyen áru beho- zatalát, akkor sem tudnók árunkat itt elhelyezni most- ani állapotában, mert a német fogyasztó nem veszi meg a kukacos árut és olyan német nincs, aki ku- kacos cseresznyét elfogyasztana szemben a mi fo- gyasztónkkal vagy a lengyel és osztrák vevővel.

Ezért tehát, míg most a közeli német kereske- delmi tárgyalások módot adn k arra, hogy az egyéb- ként megalazó kukacrendelet hatályon kívül helyez- tessék, amennyiben magyar cseresznyeküldemények érkezhetnének ide vizsgálat nélkül, azok értékesülni nem tudnának és talán nem ok nélkül élek abban a meggyőződésben, hogy számos kísérlet szomorú eredménye lehetővé tenné végre radikálisan eljárni e kérdésben és hogy így a gyümölcsvédelem terén olyan intézkedéseket léptessünk életbe, melyek cse- resznyénknak, az itteni fogalmak szerint emberi élve- zetre alkalmas voltával kellő piacot biztosítanak.

Második kérdés volna azután a csomagolás, osztályozás kérdése, mely téren nekünk legalább olyat kell nyújtanunk, mint az olasznak. Luxuscsoma- golás nélkül nincs siker és lehet árunk bármily kiváló, túlhaladhatja minőségben bármelyik belföldi árut, nekünk mindig olyan külsővel kell megjelen- nünk, hogy az magas igényeket elégítsen ki. Helyi áruval szemben itt teljes az elnézés, annak csoma- golása nincs is, mert jórészt Spannkorbokban vagy nyitott ládáknak, sokszor kétes tisztaságu csomagoló

eszközökben, fűvel bélelve jön ez áru, de ezzel szem- ben a „belföldit fogyassz” hatalmas, iskolában a ta- nitómesterekkel is üzött propagandája mindent elnézet. Dacára mindennek, meg a nehéz gazdasági helyzet- nek, mégis még így is kb. 40 waggonra becsülhetem szakszerűleg a Németországba behozható magyar cseresznye *napi* mennyiségét, ha az a követelmé- nyeknek megfelel. És hogy becslésemet alátámasz- sam, mennyiségben is, a szállítások idejére nézve is, helyi és olasz árakban kis áttekintést nyujtok:

1932. június 8-án, az idény kezdetekor jelentem:

Bisceglie duroni	74 pfennig kgja
Trentino	84.86 „ „
Modena fekete	1 márka „ „

és megjegyzem, hogy amennyiben az idén egész- ses árunk volna, már csak azért is, mert a helyi áru a nehéz időjárási viszonyok folytán későn jön, akadály nélkül bevezethetnénk magunkat végre, hi- szen eddig erre nézve még csak kísérlet sem történt. Egy ilyen próbálkozás megalapozta volna cseresz- nyénk egészséges voltát feltételezve, annak állandó elhelyezhetőségét.

1932. június 10-én jelentem:

Cesena moretti	54 pf.
Bisceglie duroncini	52 „
Modena fekete	74 „

Most itt meg kell jegyeznem, hogy árunk minőségi- leg és szemre a modenai áruhoz áll közel, ha kel- lően osztályozásra kerül, különösen *fekete karma- zsinunk* és különösen, ha sikerülne valamelyes be- avatkozás útján még nagyobb szemeket kihoznunk.

Tájékoztatásul még álljon itt, hogy Olaszország cseresznye szállító vidékei, melyek állandóan hatal- mas tömegeket dobhatnak piacra: A kezdővidék *Bisceglie*, azután Bologna vidéke (Cesena, Forli etc *Trentino*, Görz, *Cormons*, *Verona* és a minőségi árura nézve a világos és sötét kemény (duron) *modenai* áru, mely mindenkor a legmagasabb értékesülésre kerül. A modenai áru is, meg a magasabb értékű más provenienciák árúja tekintettel a magas értékre *hűtőkocsikban* kerül szállításra, mely így bármily hosszú transportot lehetővé tesz és szakszerűleg ke- zeltetvén, nem befolyásolja az áru minőségét kirakás, szabad levegőre jutás esetén.

A helyi áru pedig a következő vidékekről szár- mazik: Kaiserstuhl, Bühl, Baden egyéb vidékei, Raj- napfalz, Bajorország frank kerületei, berlini vonat- kozásban pedig a Werdervidek. A minőségi áru ab- deni és különösen a fekete nagyszemű, magas ér- tékelésre kerül.

1932. június 17-én jelentem:

Bisceglie duroni	56 pf.	Trentino	64 pf.
Veronese duroni	64 „	Modena moretti	90 „
Cesena duroncini	75 78 „	Cesena világos	60 „
Gorizia havariált	50 „	Pfälzer sötét	54 60 „
Pfälzer világos 44 46 pf. kilója			

1932. június 24-én már jön abdeni áru:

Fekete Ksiserstuhl 44 pf. Világos badeni 32 36 pf. *Olasz transit állandóan még most is 20 25 waggon körül mozog és pedig egyedül, a Brenneren át, mikor is a chiassói, nyugati Németországra szóló tranzit nem jön még tekintetbe.*

Az árak állandóan szilárdak helyi árura is, importált árura is, az olasz jelentések nagy meglepéssel pertraktálják a rossz gazdasági viszonyok mellett nem várt eredményeket, a helyi termelés is sikert regisztrál. A badeni fekete állandóan 40 pfennig felül, július 1-én lanyhább, 40-re esik csupán pedig már a cseresznyét veszélyeztető, itt óriású arányú cikk, az ananászperostromolja a piacot, július 4-én abdeni ujra 44 pfennig, olasz áru még szakadatlanul tranzitál még mindig 7 waggon, sőt még július 7-re is érkezik 3 waggon olasz, modenai még most is 60 pfennig, a helyi frank áru kukacos, vagy konzervgyár veszi vagy elkobozzák, abdeni az esőtől szenved, küldésre már alig alkalmas, július 8-án abdeni ujra szilárd 40/44 pl. de már alig fogy, a cseresznye helyét teljesen kiszorítja az ananászperostromolat.

Ezekből a számszerű kronologikusan felsorolt adatokból úgy a helyi áru, mint az importált cseresznye értékesítési időnyét, áralakulását és elhelyezhetőségét szemléltethetleg meg lehet állapítani.

És ha lehetséges lesz e cikkben éppen Hevesvármegye arra hivatott talaján olyan árut termelni, mely a tárgyalt követelményeknek megfelel, hatalmas és komoly ellenőrzés útján, körlehetetlen szigor alkalmazása mellett, én e cikkben olyan jövőt látok, mely nagyarányú elhelyezhetési lehetőségénél fogva termelőnek, exportőrnek perspektívát nyújt.

Dr. Szigeti Pál nyilatkozata a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület két fontos határozatáról.

A Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület Borhy György felsőházi tag elnöklété alatt múlt hó 30-án ülést tartott.

A gyűlés két igen fontos határozatára vonatkozólag kérdést intéztünk vármegyénk egyik igen értékes közgazdasági szaktekintélyéhez, dr. Szigeti Pálhoz, aki kérdéseinkre az alábbiakban nyilatkozott:

„Az egyéb szántóföldi termelésre alkalmas fekete földön telepített szőlők kérdésében a mai jogi helyzet az, hogy új területeken az új szőlő telepítése tilos, viszont a régieknek szerzett jogai semmiképpen sem érinthetők. Ez az álláspont feltétlenül helyes, ha megfontoljuk, hogy a mai Magyarországnak bor s szőlő termelése messze meghaladja azt a mennyiséget, amit még javuló kiviteli lehetőségek esetén is könnyen el tudunk helyezni és könnyebbülés a helyzetben csak akkor lesz várható, ha a rossz földek, vagy a rossz gazdák szőlői kiesnek, ennek a folyamatnak azonban természetes kiválasztódás útján kell történnie. Elítélendő azonban minden olyan kísérlet, mely odairányulna, hogy a meglévő egészséges üzemeket mesterségesen sujtani vagy kiirtani törekednék.

Az új vásártelep létesítése teljesen felesleges, át nem gondolt kiadás volt.

A Gazdasági Egyesület megállapításai teljesen helytállóak és azokra a veszélyekre, melyek a vásártelepnek a vásárló közönségtől való mesterséges eltávolításából és így a fogyasztó és termelő között mutatkozó marginak mesterséges kiszélesítéséből fakadnak, már akkor rámutattunk, mikor a vásárcsarnok kitéleptetését elsőízben propagálták. Persze ez csak kiáltó szó volt a pusztában, pénzt kidobálni

fontosabb volt, mint célszerűségi szempontokat méltányolni. Hevesvármegye főzelék és gyümölcsstermelését a mai rendszer katasztrófálisan sujtja és így nem lehet elég nyomatékosan követelni azt, hogy terményeink de különösen azok, amelyek nagy terfogatúak, mint elsősorban a dinnye, a jövőben is közvetlenül vonatról a régi vásárcsarnokba legyenek kirakhatók.

Várkonyi Rezső szekszárdi pénzügyigazgató.

A m. kir. pénzügyminiszter Várkonyi Rezső pénzügyi főtanácsos, egri pénzügyigazgatóhelyettes Szekszárdra helyezte és megbízta az ottani pénzügyigazgatóság vezetésével. Ez a hivatalos hír az ügy elején őszinte örömet okozott vármegyeszerte, mert megyénk társadalma nemcsak ismeri, de megérdemelten szereti és tiszteli Várkonyi Rezső kiemelkedő személyét. Közűnk nőti ki, a megyei rögéből való Ő is. Csány községben született, Egerben és Gyöngyösön végezte iskoláit és az egri jogakadémianak volt hallgatója. 1907-től teljesít szolgálatot a pénzügynél és 1923. július 20 óta első helyettese az egri pénzügyigazgatónak. Közben egy évig Szegeden teljesített különlegesen megbízatást az ottani pénzügyigazgatóságnál. Kivette részét a haza védelmében is. A világháboruban a 12. honvédelmagozred kötelékében küzdött a fronton, majd mint rokkant Kassán teljesített szolgálatot mint a rokkant-ügyek vezetője. Eger és a megye társadalma amennyire örül a megisztelő előléptetésnek, éppannyira sajnálja Várkonyi Rezső távozását.

18.000 pengő évi nyugdíj ?

A Kamarai illetéket 5" -ről 8"-ra emelték föl.

Ring Gyula iparkamarai tag nyilatkozata.

A Miskolci Kereskedelmi és Iparkamara folyó hó 5-én megtartott gyűlésén értesülésünk szerint elhatározták a Kamarai illetékek 5" -ről 8"-ra való emelését.

Wittich Andor főtitkárát pedig évi 18 ezer pengő nyugdíjjal, nyugállományba helyezték.

Kérdést intéztünk e szinte hihetetlennek tartó határozatok ügyében Ring Gyula iparkamarai taghoz, aki válaszában közölte velünk, hogy a kérdéses gyűlésen betegsége miatt nem vehetett részt és így a gyűlés lefolyásáról nincs pontos értesülése.

Kijelenti azonban, hogyha igaz az a hír, hogy a Kamara főtitkárát évi 18 ezer pengő járandósággal nyugdíjazták, a Kamara határozatát hajmeresztő igazságtalanságnak tartja, a kamarai illetékek fölemelését pedig az érdekelték elleni merényletnek tekinti.

A gyöngyösi járás adófizetési készsége. Értesülésünk szerint a vármegye területén a gyöngyösi járás, de különösen Gyöngyös környéke volt az, melynek lakossága dacára a sorozatos súlyos csapásoknak, mégis a legnagyobb mértékben tett eleget adófizetési kötelezettségének. Valósággal a szájküklő vonták el a falatot, hogy kötelezettségeiket teljesítsék, amely körülmény, mint a jelen viszonyok között igazán hazafias cselekedet, teljes elismerést érdemel.

Dr. Puky Árpád, Gyöngyös polgármesterének heroikus küzdelme a Budapest–Gyöngyösvárosi Szénbánya R. T. megmenése érdekében.

„Mélységes fájdalommal a lelkemben, valósággal gyászolom Gyöngyös gazdasági élete egyik igen fontos pillérének — az 500 embernek kenyeret adó lignitbányának tragikus sorsát.

A folyó évi programmunk: menteni, a menthetőt!

Hónapok óta tart az az idegeket felőrölő kétségbeesett küzdelem, amelyet Gyöngyös polgármestere folytat a város gazdasági életének egyik legfontosabb erőforrása — a lignitbánya — megmentése érdekében.

A „Hevesvármegye” munkatársa hetekkel ezelőtt szemtanuja volt a képviselőház folyosóján annak a szívós küzdelemnek, kapacitálásnak, amelyet a maga nagy igaza tudatában dr. Puky Árpád polgármester kifejtett a kereskedelemügyi miniszternél lefolyt audienca előtt.

Munkatársunknak az országgyűlés egyik tagja, — aki Budapest-székesfőváros vezető politikusa is, a legnagyobb csodálkozással beszélt arról a írárdhatatlan birkozásról, amelyet Gyöngyös polgármestere folytatótt már napok óta közöttük a legkülönbözőbb pártállású politikusokat lakásukon is hajszolva, hogy jobb belátásra bírja őket az égetően aktuális szénbánya ügyben.

Ez a néhány napos élet-halálharc már az utolsó roham volt, minden erő latbavetésével.

A nagy ütközet első állomása az a beadvány volt, amelyet december 2-iki kelettel a miniszterelnöknek, külügy-és kereskedelemügyi miniszternek küldött el a polgármester. Ha az utókor számára minden emlék elveszne dr. Puky Árpádnak városa érdekében való tnykedéséről, — ez az egyetlen beadvány hűséges tükörképei adná az ő kiváló értékének nagyszámú egyéni tulajdonainak!

Az embertársaiért, városa jövőjéért aggódo tisztia öresekkel és széles tudása megdönthetetlen érveivel igyekszik lélekre, értelemre hatni, hogy megakadályozza a bánya összeomlását.

A Fabinyi Tihamer kereskedelmi miniszterhez intézett beadványban valósággal esdő szavakkal kéri a polgármester, — az érvek egész tárházát felsorakoztatva, hogy utasítsa a miniszter az államvasutakat, hogy 1). soronkívül napi 5 waggonos lignit megrendelést eszközöljenek, továbbá 2). hogy igyekezzék a miniszter a maga nagy befolyásával a székesfőváros vezetőségére, elsősorban Borvendég Ferencz alpolgármesterre, a vállalat igazgatósági elnökére oly irányban hatni, hogy azok a bánya érdekelttségből való kiválási szándékukat megváltoztatva, fővárosi, de nemzeti érdekből is eddigi érdekeltsegeiket lenntartsák.

Kéri továbbá a minisztert, hogy a vezetése alatt álló miniszterium energia osztályát, a XVII-ik ügysztyált arra utasítsa, hogy a Mátra ölen elterülő, nemzeti szempontból is hatalmas lignit vagyonnak a nemzet gazdasági életébe való beállítása kérdésével, — közelebbről a lignit brikettirozásának — nemesítésének majdan egy szenterületen felállítandó helyközi villamos központnak ügyével komolyan és sürgősen foglalkozni sziveskedjék!

A beadvány hivatkozik arra, hogy a részvények 51% -a a székesfőváros, 15% -a Gyöngyös város, 34% -a pedig gyöngyösi intézmények és polgárok birtokában van, és szociális szempontból is nagy jelentőséggel bír, mert cca. 120-150 munkást foglalkoztatva, 500 embernek biztosított megélhetést és a városnak évi 300—400.000 P. forgalmat jelentett.

Tudományos felkészültséggel mutat reá a polgármester, hogy lényegében minden nemzet gazdálkodásának eredménye jórésben függvénye az energiaforrásainak és azok céldudatos kihasználásának.

Felhívja a figyelmet azon igen fontos körülményre is, hogy a 60 km. hosszú és 6—8 km. széles szénmező területen az egyetlen város Gyöngyös, amelynek vasúti vonala van.

Megdönthetetlen tényekkel mutat reá a lignit elsőrendű fontosságára. Döntő jelentőségüként felemlíti azon körülményt, hogy külkereskedelmi szempontból is mily fontossága a lignit, amelyet Német és Olaszország példája is igazol. A lignitből lepárlás után 6—7000 kalóriás szén készíthető, s a nemesítés melléktermékeiből könnyű olajok, benzin és festékek is előállíthatók, amelyek viszont nemzetvédelmi szempontból is igen nagy fontossággal bírnak!

Minden kötőanyag nélkül 4—5000 kalóriás brikett készíthető, amelynek igen értékes tulajdonsága, hogy nem kormoz.

Németország példájára hivatkozik a beadvány, ahol évente 200 millió tonna fogyasztás van lignitből és lignit-brikettből, viszont a jobb minőségű szeneit exportálja, hogy érték értékes valutát szerezhessen.

Mint a jövő nagyhorde-rejü programját, megemlíti még a polgármester azon körülményt is, hogy a Duna-Tisza közeinek és a Tiszántulnak villamos energiával való gazdaságos ellátása egy a mátrai lignittelepen való centrálé felállításával történhetne legszerencésesebben.

Igen komoly figyelmet érdemel a beadvány azon része, amely a Budapest-Gyöngyösvideki Szénbánya serelemét tárgyalja, amely a M.A.V.-nak 1931-es szénbeszerzésénél érte a részvénytársaságot a rózsaszentmártoni szénbányával szemben. Dr. Puky szerint ez az elbánás mostoha és igazságtalan volt. A Budapest-Gyöngyösvideki Szénbánya u. i. egyenlő minőségű szénrel, sőt egy árnyalattal, — 100 kalóriával — még jobb szénrel pályázott, és míg a rózsaszentmártoni lignitbánya évi 7500 waggon szállítására tonnánként 10'04 P-vel pályázott, addig a gyöngyösi bánya évi 3000 waggon szállításra egy éves kötés esetén tonnánként 9.20 P-vel, két éves kötés esetén tonnánként 9 P-vel, 3 évre 8.80 pengős tonnánkénti árban pályázott és így 100.000 p-vel tett olcsóbb ajánlatot a konkurrens bányánál és mégsem kapta meg a szállítási megbízást.

„Mélységes szomorúsággal a lelkemben, valósággal gyászolom ennek a nagy értéket jelentő vállalatnak pusztulását, — mondotta dr. Puky Árpád munkatársunknak.

A bánya 11 éves fennállása óta 45 ezer waggon lignitet bányásztunk ki, és a múlt évben még 5 millió osztalékot fizetett, az idén azonban a főrészenyves székesszék város maga is csak redukált mennyiségben vette igénybe a bányát és így az elmúlt év cca 30—40 ezer P. veszteséggel zárult, mert az értékesítés is nehezebb volt, mivel a M.A.V. megszüntette a lignit kedvezményes fuvardíját.

Végtelen sajnálatos körülmény a bánya megszünetése mert a legújabbban telepített aknamező már 3—400 kalóriával jobb szénét adott volna.

Munkatársunk kérdésére a polgármester szíves volt közölni, hogy a folyó évre a nehéz gazdasági helyzet folytán bizony nagyon szerény az építési program.

A város kegyuri kötelezettsége folytán a Szt. Antal templom orgonáját fogja elkészíttetni. 40.000 pengő a munkálat költsége, amelyre az idén a város 10.000 P.-t irányzott elő.

A parádi ut mentén fog felépülni cca 700 m. magasságban a katonai sport és gyógyszálló. kb. 9000—9500 léghőméter nagyságban.

A város 2 illemhelyet fog még építtetni cca 3000 pengő költséggel.

A téli inségakcióra. — bár az előirányzat k. b. 41.000 P.-t mutat, többet, mint 20.000 P.-t nem fordíthat a város, mert a kivetett összeg 50 %-ára az adózók szomorú gazdasági helyzete miatt nem lehet komolyan számítani.

A polgármester melegen emlékezett meg a Grüssner család adományáról, akik 1 waggon tüzfűt ajánlottak fel az inségesek részére.

Elköszöntünk Gyöngyös kiváló tehetségű, puritán jellemű. — többre hivatott vezetőjétől. Fájt őt heroikus küzdelme dacára csatavesztetten látni. Tragikus magyar sors! A különböző érdekek elgáncsolták nagy igaza ellenére is!

Három hangulat.

Irtá: Dr. Hammersberg Eleménné Kovalik Ilona.

Európa vajudó hangchaosában három helyről cseng felém az örök szép, örök jó és örök nagyszerű melódiája, mint halk vezérlő motívum, egy hatalmasan tragikus operából:

Nerviből, Luzernből és Uppsalából.

I. N E R V I.

Nervi, az azurkek genovai öböl partján odasimul a sziklás hegyoldalhoz, a forró déli nap sugárözönében illatozik, dalol, dolgozik és próbálja valóra váltani a tenger elsuttogott meséitől benne is felébredt álmokat.

Még ott jártam valahol Ljubana tájéknál, amikor egyik utitársam megkérdezte: hová utazom? „Nervibe...” szoltam. Egyszerre napsugaras mosoly virult ki arcán... „Oh asszonyom!... nap, nap, sok forró nap lesz ott!...” Hideg, ködös, szomorú volt minden körülöttem, de egyszerre érezni véltem valamit Nervi sok, forró éltető napjából.

Amikor megérkeztem, villámok cikáztak az égen és dörgött, pedig február vége volt. A pálmákkal és narancslákkal szegett úton úgy sárgáltak és vöröslettek a lehullott és megrepedt érett gyümölcsök. A hegyoldalon, szemben, illatos mimozalelő üszött. A kertek... rózsák, szegfű, tubarózsa, kamélia díszben s a citromlák bujzöld levelei között ott bujkáltak a kábitó illatu citromvirágok. A pálmák, ciprusok, fűgefák, agavek, myrtusok és sokféle kaktusszal teli parkok mélyén messzi multat lehelő csodálatos kastélyok rejtőzködtek, hogy sejtelines ösöket, titokzatos szerelmeket varázsoljanak az ember képzelete elé...

Egész mesészerű világ! Szinte lábujjhegyen surrant az ember a Villa Gropallo, Villa Sera, Villa Croce álomszerű termeiben, hogy valamiképpen fel ne ébressze a fátyolszerűen terjengő és mindenre ráboruló emlékeket... s a szépségektől szinte megilletésülve, támolgott ki a balzsamos, örök „Primavera” kacagó ölelésébe. Voltak ujjászületett régi kastélyok is: Bonera, Marguerita, melyek egy fiatal, friss, hatalmas — élni és alkotni — vágyástól tulfutott generáció kezeiben átalakultak bűbajos és nagystilű otthonokká, ahol kivétel nélkül mindenki megtalálta a maga teljesen modern, kényelmes lakószobáját s a süppedő keleti szőnyegekkel, szoborremekkel és mesteri képekkel díszített nagy, közös családi szalont.

nokban estéknél valaki a társaságból — egyszer egy német, a „Gyöngyhalászból” elkezdett énekelni s egy francia kísérte zongorán, — néha vándorművészek vetődtek be — Genovából, Firenzéből, Rómából — és koncerteztek, tüzzel, édességgel és mosollyal telítettek meg a szíveket, hasonlóan az ablakokon beáradó fűszeres levegőhöz, mely a gyönyörködni, felfrissülni, pihenni vágyó sokféle idegen idegeit fiatallá simogatta. Hogy élvezték ezt az édes, szép világot a lázasszemű, összebujt nászutas párok, akik fojtott kacagással, vagy nagyra tárult szemekkel a boldogságról szövögetett jövődöntő képét keresték a felkelő, vagy lehanyatló napban ragyogó horizont mögött!

Néha harsogó moraj ébresztette fel a kis földi paradicsom éjjeli csendjét. Tenger öfensége — tájékozódás dühében, a gonosz széllel vívott harcában felkorbácsolva megostromolta a Bonera mellett magasra emelkedő papnevelő intézet falait, melynek zöld vaszszerű ablakai lehunyva, oda se hederítettek ennek az ördögi incelkedésnek. Reggelre a rózsás hajnal felcsókolta e szemeket s az egész harcából, milliárd csillogó gyémántszem ragyogta be a komor, szürke épület kőfalait, a sétányt, a parti fákat és virágokat s a kicsiny öblökben fehér habfödrek uszkáltak a kék vizen, mint a béke-lobogó hófehér kendőcskői.

Ragyogott a nap, az ég, a sétálók arca; virultak a tarka ruhák s a csónakokban és halászbárkákban felcsendültek diadalmas olasz dallamok, a zengő ajkú fiúk, leányok, öregek szívéből.

Az ember észre sem vette, hogy szinte márholnapra a sziklából szebbnél-szebb szállodák, vilák, magánházak, üzletek emelkedtek ki a kis Nervi falucskában, a munka és életvágy fiatalosan duzzadó eredményeként...

Mindenki sürgött-forgott, dolgozott egész nap, mint valami óriási hangyaboly, egy genialis vezető irányítása mellett.

A kis temető kegyeletben tartott lakói — mert majdnem minden elment léleknek egy-egy szoborba vagy elmulhatatlan földi jelbe vésett emléke él ott tovább. — a dombról nézték ezt az új jövőbe indulást s mily békésen pihenheteki!

A templomban, fekete csipkekendőbe burkolt fejű asszonyok kínálgatták egymást szenteltvízzel, édességgel, narancssal... ők az Urral fesztelenebbül voltak együtt talán!

A Genovából Pisa felé rohanó villamosított vasut, mint egy hatalmas ütőér, feldübörgött az álmodó kertek alatt, kibukkant egy eleven szálloda mellett, csilingolt a virágos állomás előtt, megállt, körülnézett, letette és felszedte az emberek, állatok és áruk áradatát, majd eltűnt, mintha a tengerbe veszne, ott megfürödni a sós, meleg, kék hullámokban, majd felragyogott a napban, a thujás hegyoldalon, hogy

végleg elvesszen szemünk előtt egy fekete alagutban, Portofino felett.

Amikor a tündéri „Eden,” „Paradiso,” „Miramare,” „Le Printemps,” nagystílű grandhotelek termei kigyulladtak egy estefelől és megszólalt a táncra csábító zene, s visszaneztek rájuk a többi kisebb szállók, otthonok és munkáslakások ablakfényei s feleltek a különböző felcsendülő hangok, boldog nevetések... önkéntelenül is eszembe jutott, amint felfelé sétáltam a S. Ilario felé vezető kőfalú hegyösvényen és láttam a messzi sötét tengert, melyben milliárd csillag képe a visszatükrözőző villanykörtek fényeivel táncot járt... s a tenger is beszélt, énekelt és zenélt az ő kifürkészhetetlen nyelven s felelgetett az éjszakai hangoknak és kísérte a mesebeli táncot... hogy ott, akkor az örök szépség elevenedett meg.

(Folytatjuk.)

Beszélgetésünk dr. Trak Gézával, Eger polgármesterével.

A vármegye területén, de különösen Egerben mindennapi beszéd tárgya ma az a vizsgálat, amelyet a belügyminiszter indított Eger város ügyvitelének megvizsgálására. A városi gazdálkodás pénzügyi nehézségeiről szóló hírek kiszínezett alakban láttak napvilágot a fővárosi sajtóban, amelynek folyamánként történt a belügyminiszterium vizsgálatot elrendelő intézkedése. Hogy a vizsgálatról, amelyet dr. Hódy Sándor miniszteri számtanácsos végez, megjelölő információt kaphassunk, — a Hevesvármegye munkatársa felkereste hivatalában dr. Trak Géza polgármestert, akitől az alábbi felvilágosítást kaptuk:

„A folyamatban lévő vizsgálatról nincs módomban nyilatkozni. A vizsgálat tisztázni fog mindent.

Hogy a város pénzügyileg nehéz helyzetben van, az szomorú tény. A Speyer kölcsön felvételénél az egész ország levegőjét a munkaalkalomteremtés, a tenniakarás láza hatotta át és természetesen mindenütt, s így nálunk is az elgondolásunk zsinórmértékéül az akkori gazdasági helyzet, szolgált. Senkiscm volt jós, és így nem számíthattunk arra, hogy az ország gazdasági helyzetében ilyen katasztrofális méretű zuhanás fog bekövetkezni.

1927-ben a város forgalmi és kereseti adó bevétele 250.000 pengő volt, 1932-ben 100.000 pengő volt csupán.

A tárgyilagos kritikának ezt a két számot a bírálat megalkotásánál feltétlenül figyelembe kell vennie.

Szomorú és sajnálatos tény, hogy Eger iparos és kereskedő osztálya valósággal a tönk szélén áll.

Bortermelői az üzlet pangása folytán, tisztviselői az erősen csökkentett fizetések miatt nehéz helyzetben vannak, s e. en tényezőknek egyenes folyománya, hogy az adóhátralék hihetetlen nagyságúra emelkedett.

A helyes városi gazdálkodásnak egyik legfőbb célja kell, hogy legyen a város iskolajellegének fenntartása, ápolása, mert nagyon sok egri családnak és intézménynek ad ez jövedelmet.

Az idegenforgalom emelésére minden lehető el kell követnünk. A város nagyszerű fürdőjének megfelelő fejlesztése nézetem szerint e cél elérésében kitünő segédeszköz lesz.

Ha visszapillantást vetünk a legutóbbi években a város által létesített alkotásokra, ki kell jelentenem, hogy a vízvezeték és a csatornázást, mint egészségügyileg nélkülözhetetleneket ma is megcsinálnám, legfeljebb a gazdasági helyzet folytán kisebb keretben.

Hasonlóképpen megcsináltatnám a Korona szállót is bizonyos korrekúrával, mert ilyen megyei városnak idegenforgalom szempontjából is nélkülözhetetlen kelléke egy modernül berendezett szálló.

(A polgármester ezen kijelentésénél a jelenlévő dr. Braun Károly főjegyző megjegyezte, hogy „de 100 szobás szállodát 480.000 P-ért, és nem 40 szobásat 1 millióal jóval felüli összegért.” —)

Munkatársunk kérdést intézett a város polgármesteréhez, hogy nem látná-e helyesnek és szükségesnek, hogy a Vöröskereszt Egyesület helyi szervezete Egerben is megalakuljon. Példaként fölemlítettük a megye több helyén nagyon szépen működő fiókegyesületeket.

Egerben a vöröskereszt egyesület megalakítását nem tartom ma időszerűnek. A gazdasági helyzet olyan rossz, hogy az emberek ma azon gondolkoznak, hogy még mit érítsenek le, — milyen kiadást szüntessenek be, — nemhogy arra volnának rávehetőek, hogy egy új alakítandó egyesületbe tagsági díj kötelezettséggel belépjenek, bármilyen kicsiny is legyen az összeg.

A polgármester által vázolt kép köztudomású valóság. —

Eger város gazdasági helyzete bizony sajnálatosan szomorú képet mutat. — A pénzügyi vérkeringés eddigi zavarait a polgármester dr. Petrő Kálmán országgyűlési képviselő hathatós segítségével pillanatnyilag el-el oszlatta. —

A belügyminiszteri vizsgálat folyamatban van, a tárgyilagos kritikának a vizsgálat befejezte után lesz helye.

Breznay Imre vármegyei tűzrendészeti felügyelő ünneplése. Meleg ünneplésben részesítették Breznay Imre vármegyei tűzrendészeti felügyelőt január 10-én este a megye tűzoltó intézményeinek vezetői. Abból az alkalomból, hogy Breznay Imrét a tűzoltás terén kifejtett eredményes munkásságáért Signum Laudissal tüntette ki a kormányzó, a megye és a tűzoltóintézmények vezetői az egri tűzoltóaktanya termében ünnepi vacsorára gyűltek össze. A fehér asztalnál Okolicsányi Imre alispán a vármegye nevében, Rosenfeld Emil a gyöngyösi tűzoltó testület, dr. Alföldi Béla a járások tűzrendészeti felügyelői, dr. Dallos Iván az egri tűzoltóság, Trak Géza polgármester Eger város nevében köszöntötték Breznay Imrét kormányzói kitüntetése alkalmából.

Nemzeti öncéluság és a közigazgatás.

Irta: Dr. vitéz Jávor Ernő.

Vitéz Gömbös Gyula miniszterelnök kormányzati tevékenységének végső célját ez a nagyjelentőségű pár szó foglalja magában: *Az öncéluság magyar nemzeti állam kiépítése.* A nemzeti munkatervnek tengelye: a *nemzeti öncéluság* gondolata, melyet a miniszterelnök nem győz elgyszer hangsúlyozni. Nem lehet közömbös, hogy ez az eszme miként kell hasson közigazgatásunk egész rendszerére, vagyis hogy ebben miként nyerhet gyakorlati érvényesülést?

Erre nézve kérdést intéztünk a magyar közigazgatási szakirodalom egyik régi művelőjéhez: *dr. vitéz Jávor Ernő* várm. árvászéki ülnökhöz, a Vármegyei Tisztviselők Gyöngyösi István Irodalmi és Művészeti Társasága alapító tagjához, aki kérdésünkre a következő cikket írta a Hevesvármegye számára:

A felvetett kérdésre annál könnyebben tudok válaszolni, mert azzal a „Vármegye” c. közigazgatási szaklap hasábjain az 1928. évben megjelent *Közigazgatás és nemzeti öncéluság* c. tanulmányomban behatóan foglalkoztam.

Minden intézmény annyit ér, amilyen részt vesz a *nemzeti öncéluság* szolgálatában. — Az egyének életét két hatalmas ösztön: a *létfenntartás és fajfenntartás* ösztöne irányítja. Minthogy pedig a nemzet az egyedekből tevődik össze, a nemzet életét is az egyedek életét irányító ösztönök uralják, összesűrűsödve azonban *nemzettefenntartó és nemzetmegtartó* ösztönné. *Fenntartani* a nemzetet a jelenben s *megtartani* az örök jövő számára: ebben csucsosodik ki a *nemzeti öncéluság*. A közigazgatás minden cselekményének a nemzeti öncéluság jegyében kell mozognia. Minden közintézménynek e cél szolgálatában kell állania. A különbség csak annyi lehet, hogy a rendelkezésre álló eszközök birtokában az egyik hatékonyabban tud közreműködni, mint a másik. A vármegye azonban *első kell* legyen még az egyedek között is: *primus inter pares!*

A múltban a vármegyék a nemzeti öncéluságot úgy szolgálták, hogy mint „a magyar alkotmány védőbástyái” lankadallan hévvel vívták évszázadokon keresztül a kemény harcot az abszolutizmus rohamával és önkényével szemben. Ezzel egyértelműleg az *állami önvédelemnek, fajunk fennmaradásának és az alkotmány fejlődésének* az eszközei voltak. Ez a szerep mindenekelőtt *politikai jelentőséget és alkotmányjogi hivatást* adott a vármegyéknek. Nem lehet tehát csodálkozni azon, hogy az alkotmányos küzdelmek idején mind sürűbben és hangosabban hangzott fel a panasz, hogy a „vármegye keveset törődik a nép anyagi és erkölcsi gondozásával, s minden idejét a politikára fordítja”. Hiszen — különösen a XVIII. század — a politikai mozgalmak korszaka volt Európaszerte.

Ez az idő azonban elmúlt. A politikum szinte a zérusra süllyedt a *szociális feladatok* mellett. A

XX. század a szociális problémák korszaka. Az állami és nemzeti életnek ezek a problémák a sarkpontiak. A *nép anyagi és erkölcsi gondozása*: ez az a kettős feladat, mely a ma és a jövő közigazgatására hárul, mint a nemzeti öncéluság követelte feladat.

A nemzetet meg és fenntartani a ma. szörnyű nehézségek közepette csak úgy lehet, ha a közigazgatás *minden energiáját teljes szívvel-lelékkel* a nép anyagi és erkölcsi gondozásának szenteli. Megmerhetetlen az a feladat, mely a honvédelem, a népjólét, a népegesztésügy, a népművelés, a falu- és városfejlesztés, a hazafias és vallásos érzés ápolása tekintetében a közigazgatásra hárul. A fellámadni akaró csonka haza az életüket és véréket bármelyik pillanatban feláldozni kész *katonákat*, sok és egészséges *gyermeket*, művelt, Isten-félő, tekintély-tisztelő, hazát szerető, megbízható *polgárokat*, egészséges *hajlékokat*, mindenkinek kenyeret biztosító *munkaalkalmakat*, közcélokat: a *közjót szolgáló intézményeket* s ki tudná hirtelen felsorolni, hogy még mi mindent követel a nemzeti öncéluság jegyében a közigazgatástól.

De a *jó szív*, a *bölcs fő* és az *erős kéz* előtt nincs akadály. Nem torpan vissza az emberfelettlének látszó akadályok leküzdésétől sem, ha a *haza üdve a vezérlő csillaga*.

Jókai Mór a „Régi jó táblabírák”-ról emlékezvén a következőket mondja:

Ha közbész, ha Isten csapásai látogatták az országot, folyók kiáradtak, mostoha évjárás volt, jégeső, tüzvész, ragály rémité a népet, kiknek szívét szelítá fel a könyörület áldozatokra? Kikhez fordult a közlélelem vigasztalásért?

A régi jó táblabírákhoz.

Ha ércakarattal, törhetetlen lélekkel kellett küzdeni e rokontalan nép nemzeti lételéréért, ki pazarlta erejét a tettek legfáradtságosabb mezején?

A régi jó táblabírák.

Bőleséggel, kevés pénzzel, sok becsülettel ki igazgatta a közügyeket, ki ügyelt az igazság szentségére, ki torolta meg a magánsérelmeket?

A régi jó táblabírák.

Ki őrizte meg a nép szűz erkölceseit, mivelődési hajlamát, szent honszeretetét? Ki járta legelői vallás, tudományok, erények útjain?

A régi jó táblabírák.

És végre kik voltak azok, kiknek közönheti a magyar, hogy 800 évi viszontagsága miatt el nem olvadt, mint a völgybe gördült hófuvatag, hanem midőn főurai elhagyták, köznépe elfogyott, vagy mit sem számlált, a nemzet mégis megélt, felvirult, megerősödött?

Mind, mind ezek a kitérőlt, kinevetett, elpusztult, örök „nyugalomra tett ódon táblabírók”.

Lángoljon fel hát a ma és a holnap közigazgatási tisztviselőiben magasan lobogó lánggal a *régi táblabírák lelke* s akkor az ő emléküket is a hálás utókor elismerése fogja besugározni.

Az azonban jól megjegyzendő, hogy a ma igényeinek megfelelő magas képzettség birtokában is *csak* a régi jó táblabírák *önzetlen, nemes önfeláldozó* lelkületével lehet a magyar faj nemzeti létét megmenteni.

Milyennek látják a helyzetet az egri pénzügyintézetek vezetői ?

Klós Jenő

az Egyházmegyei Takarékpénztár R. T. igazgatója

kérdésünkre így válaszolt :

— Intézetünk 1920-ban alakult. Kihelyezéseink összege hatmillió ötszáz ezer pengő, ebből váltótár-cánk öt és felmillió pengő. Közgyűlésünk idejét még nem állapítottuk meg, valószínűleg februárban fogjuk megtartani. Az osztalék kérdésében még nem tudok nyilatkozni. A magam részéről azt az álláspontot vallom, hogy ha az intézeteknek reális és megkeresett jövedelmeik vannak, akkor *adjanak osztalékot* mindamelletti, hogy ez nagy terhekkel jár.

— Árverések ? Az adósoknál sokszor felmerül annak szüksége, hogy a behajtás érdekében árverést kell vezetni. Mi ezt a kérdést mindig méltányosan kezeltük. Már a moratoriális rendelkezések előtt is engedményeket és halasztásokat adtunk nemcsak a kicsiny, de a nagy adósainknál is. Ha csak követelésünk veszélyeztetve nem volt, egy éven belül nem peresítettünk válló-tartozást sem.

— A mai gazdasági helyzet és kibontakozás ? Nehéz dolog erre a kérdésre válaszolni. A pénzügyintézet vezető már hivatásánál fogva is sötétebbnek látja a jövőt és a legmesszebbmenő óvatossággal köteles eljárni a rábizott ügyek intézésénél. Megvaló-lom őszintén : a mai helyzetből alig látok kivezető utat. A TEBE-vel kapcsolatban a vidéki pénzügyintézetek mozgalmat indítottak, amelynek célja a *nagy hátralékok mobilizálása*. Ha ez sikerülne, ebből is lehetne új hiteleket folyósítani. Mi, vidéki vezetők látjuk legjobban, milyen hitel-éhienség van az országban. A tiltó- és az adósvédelmi rendeletek mellett a hitel-élet megy tönkre. A betétek kiszivárgása már megállott, de a tőkegyűjtőknél még nagy bizalmatlanságot észlelünk. Ennek a bizalmatlanságnak meg kell szűnni. Az egészségesebb gazdasági élethez feltétlenül szükség van a hitel-élet felújítása és rekonstrukciójára. E nélkül a teljes romlásba vezet az a mai helyzet, amikor *nincs tőke a munkához*.

Dr. Friedl Károly

a Hevesmegyei Takarékpénztár igazgatója

a következőkben válaszolt kérdéseinkre :

Intézetünk 1816-ban alakult. Ezidőszent 3.100.000 pengő a kihelyezésünk. Évi mérlegünket február vagy március hóban tesszük közzé, illetve akkor tartjuk meg közgyűlésünket.

Osztalék nálunk nem igen lesz, mert a moratoriális rendelkezésekkel meggátolt kamatszédre előleget nem adhat egy pénzügyintézet sem, ha mobilitását kinnélni akarja.

Az árverésekkel így állunk : a nemfizetés részben a demagógikus inficiáltságnak köszönhető sok adósnál. Másrészt pedig mindig voltak emberek, akik több adósságot csináltak, mint amennyit vagyonuk és jövedelmük kibírt. Amikor jött a pengő és még 1000 pengőt ért egy hold szőlő, sokan adósságot adósságra szedtek, mert az akkori napi áron nem akartak megválni boraiktól. A termelési hossz-nak a világháború után meg kellett nálunk szűnnie, mert csak a világháborúban voltunk mi magyarok a lezárt központi államoknak hadseregszállítói. Akik tehát nem idejekorán alkalmazkodtak a stabil pénzhez, azoknál be kellett következnie az összeroppanásnak és most likvidálni kell azokat, akik nem jól gazdálkodtak és rosszul spekuláltak.

— Ami a mai gazdasági helyzetet illeti : véleményem szerint nagy hiba, hogy az állam tulok feladatát vállalt magára. Amikor három milliárd pengőt produkál a föld, a gyár és a kisipar együttvéve, egy-milliárdöttszáz ezer pengőbe kerül az állam adminisztrációja. Három milliárdos nemzeti jövedelemből pedig másfélmilliárdot csak akkor lehet az állam részére fizetni, ha a vagyont eladósítom. A hiteléletnek ez a trombozisa és ennek gyógyítása a költségvetés kérdése. Az 1400 milliós állami büdzsének leépítése 800 millióra meglehetősen olcsóbbodással járt karöltve. Ha ezzel kapcsolatban leépítenék a közületek, megyék, városok és községek költségvetését is, még nagyobb olcsóbbodást látnánk.

— Az *inlláció* veszedelme ott van, amikor gazdasági értelemben irreleváns szolgáltatást adok vásárló erő, pénzt (pl. álláshalmozás). A gazdasági értékért adott érték ellenben nem vezet inflációra. *Bell Miklós* elméletére is csak az a véleményem, hogy nem a pénzjegyek mennyisége a forgó tőke, hanem a produkált érték. Amit learatok, amit termelék, az a forgó tőke. Ha ezt elveszik adminisztrációra, nincs forgótőkénk. A pénz csak mérőeszköz. A méterek szaporításával sohasem tudom a ruhátlanokat felruházni. A kibontakozás tehát szerintem : *mérsékelni a közigazgatás terheit*.

Dr. Gremperger Sándor

az Eger és Vidéke Hitelszövetkezet vezetője

a következőkben felelt kérdéseinkre :

Szövetkezetünk az Egeri Gazdák Hitelszövetkezetéből és az Egeri Ipari Hitelszövetkezetből alakult. 1921-ben történt a fuzió. Kihelyezéseink összege 750 ezer pengő. Szövetkezeti tagjaink száma 652. A tagok által le van jegyezve 2017 darab üzletrész á 40 p.

— Az elmúlt esztendőben *egyetlenegy árverést* tartottunk. A mai súlyos helyzetben békés uton, türelemmel és megértéssel igyekezzük intézni adósaink ügyét, hiszen főleg kisemberek, kisegzisztenciák az ügyfeleink.

— A mai gazdasági helyzet : a gazdasági társadalom borzalmasan nehéz viszonyok között él, a kis kamatot még nehezen meg tudja fizetni, a jóakarát is megvan benne, de ezt a helyzetet már nem bírja sokáig, összeroppanás fenyegeti. Magyarországon a gazdasági társadalom teszi ki a lakosság zömét. Az segítene tehát, ha ezt a társadalmat talpra tudnák állítani. A talpraállítás eszköze az, hogy a *gazda termelvényeinek piacot szerezzünk*. Óriási nemzeti vagyont meg itt veszendőbe : a gazda termeli a bort, a gabonát, a zöldséget, de ára nincs és elkótyave-

Nemzeti öncéluság és a közigazgatás.

Irta: Dr. vitéz Jávor Ernő.

Vitéz Gömbös Gyula miniszterelnök kormányzati tevékenységének végső célját ez a nagyjelentőségű pár szó foglalja magában: *Az öncéluság magyar nemzeti állam kiépítése.* A nemzeti munkatervnek tengelye: a *nemzeti öncéluság* gondolata, melyet a miniszterelnök nem győz elégszer hangsúlyozni. Nem lehet közömbös, hogy ez az eszme miként kell hasson közigazgatásunk egész rendszerére, vagyis hogy ebben miként nyerhet gyakorlati érvényesülést?

Erre nézve kérdést intéztünk a magyar közigazgatási szakirodalom egyik régi művelőjéhez: *dr. vitéz Jávor Ernő* várm. árvaszéki ülnökhöz, a Vármegyei Tisztviselők Gyöngyösi István Irodalmi és Művészeti Társasága alapító tagjához, aki kérdésünkre a következő cikket írta a Hevesvármegye számára:

A felvetett kérdésre annál könnyebben tudok válaszolni, mert azzal a „Vármegye” c. közigazgatási szaklap hasábjain az 1928. évben megjelent *Közigazgatás és nemzeti öncéluság* c. tanulmányomban behatóan foglalkoztam.

Minden intézmény annyit ér, amilyen részt vesz a *nemzeti öncéluság* szolgálatában. — Az egyének életét két hatalmas ösztön: a *létfenntartás és fajfenntartás* ösztöne irányítja. Minthogy pedig a nemzet az egyedekből tevődik össze, a nemzet életét is az egyedek életét irányító ösztönök uralkodnak, összesűrűsödve azonban *nemzettefenntartó és nemzetmegfartó* ösztönné. *Fenntartani* a nemzetet a jelenben s *megtartani* az örök jövő számára: ebben csucsosodik ki a *nemzeti öncéluság*. A közigazgatás minden cselekményének a nemzeti öncéluság jegyében kell mozognia. Minden közintézménynek e cél szolgálatában kell állania. A különbség csak annyi lehet, hogy a rendelkezésre álló eszközök birtokában az egyik hatékonyabban tud közreműködni, mint a másik. A vármegye azonban *első kell* legyen még az egyedek között is: *primus inter pares!*

A múltban a vármegyék a nemzeti öncéluságot úgy szolgálták, hogy mint „a magyar alkotmány védőbástyái” lankadatlan hűvel vívták évszázadokon keresztül a kemény harcot az abszolútizmus rohamával és önkényével szemben. Ezzel egyértelműleg az *állami önvédelemnek, fajunk fennmaradásának és az alkotmány fejlődésének* az eszközei voltak. Ez a szerep mindenekelőtt *politikai jelentőséget és alkotmányjogi hivatást* adott a vármegyéknek. Nem lehet tehát csodálkozni azon, hogy az alkotmányos küzdelmek idején mind sürűbben és hangosabban hangzott fel a panasz, hogy a „vármegye keveset törődik a nép anyagi és erkölcsi gondozásával, s minden idejét a politikára fordítja”. Hiszen — különösen a XVIII. század — a politikai mozgalmak korszaka volt Európaszerte.

Ez az idő azonban elmúlt. A politikum szinte a zérusra süllyedt a *szociális feladatok* mellett. A

XX. század a szociális problémák korszaka. Az állami és nemzeti életnek ezek a problémák a sarkpontjai. A *nép anyagi és erkölcsi gondozása*: ez az a kettős feladat, mely a ma és a jövő közigazgatására hárul, mint a nemzeti öncéluság követelte feladat.

A nemzetet meg és fenntartani a ma szörnyű nehézségek közepette csak úgy lehet, ha a közigazgatás *minden energiáját teljes szívvel-lelékkel* a nép anyagi és erkölcsi gondozásának szenteli. Megmerhetetlen az a feladat, mely a honvédelem, a népjólét, a népegészségügy, a népművelés, a falu- és városfejlesztés, a hazafias és vallásos érzés ápolása tekintetében a közigazgatásra hárul. A feltámadni akaró csonka haza az életüket és vérüket bármelyik pillanatban feláldozni kész *katonákat*, sok és egészséges *gyermeket*, művelt, Isten-lélő, tekintély-tisztelő, hazát szerető, megbízható *polgárokat*, egészséges *hajlékokat*, mindenkinek kenyeret biztosító *munkaalkalmakat*, közcélokot: a *közjót szolgáló intézményeket* s ki tudná hirtelen felsorolni, hogy még mi mindent követel a nemzeti öncéluság jegyében a közigazgatástól.

De a *jó sziv*, a *böles fő* és az *erős kéz* előtt nincs akadály. Nem torpan vissza az emberfelettlének látszó akadályok leküzdésétől sem, ha a *haza üdve* a *vezérlő csillaga*.

Jókai Mór a „Régi jó táblabírák”-ról emlékezvén a következőket mondja:

Ha közvész, ha Isten csapásai látogatták az országot, folyók kiaradtak, mostoha évjárás volt, jégeső, tűzvész, ragály rémité a népet, kiknek szívét szelíté fel a könyörület áldozatokra? Kikhez fordult a közlélelem vigasztalásért?

A régi jó táblabírákhoz.

Ha ércakarattal, törhetetlen lélekkel kellett küzdeni e rokontalan nép nemzeti lételéréért, ki pazarlta erejét a tettek legfáradtságosabb mezején?

A régi jó táblabírák.

Bölcsességgel, kevés pénzzel, sok becsülettel ki igazgatta a közügyeket, ki ügyelt az igazság szentségére, ki torolta meg a magánsérelmeket?

A régi jó táblabírák.

Ki őrizte meg a nép szűz erkölcesit, mivelődési hajlamát, szent honszeretetet? Ki járt legelői vallás, tudományok, erények útjain?

A régi jó táblabírák.

És végre kik voltak azok, kiknek köszönheti a magyar, hogy 800 évi viszontagsága miatt el nem olvadt, mint a völgybe gördült hóluvatag, hanem midőn főurai elhagyták, köznépe elfogyott, vagy mit sem számlált, a nemzet mégis megélt, felvirult, megerősödött?

Mind, mind ezek a kitréfált, kinevetett, elpusztult, örök „nyugalomra tett ódon táblabírák”.

Lángoljon fel hát a ma és a holnap közigazgatási tisztviselőiben magasan lobogó lánggal a *régi táblabírák lelke* s akkor az ő emléküket is a hálás utókor elismerése fogja besugározni.

Az azonban jól megjegyzendő, hogy a ma igényeinek megfelelő magas képzettség birtokában is *csak* a régi jó táblabírák *önzettel, nemes önfeláldozó* lelkületével lehet a magyar faj nemzeti létét megmenteni.

Milyennek látják a helyzetet az egri pénzügyintézetek vezetői ?

Klós Jenő

az Egyházmegyei Takarékpénztár R. T. igazgatója

kérdésünkre így válaszolt :

— Intézetünk 1920-ban alakult. Kihelyezéseink összege hatmillió ötszáz ezer pengő, ebből váltótár-cánk öt és félmillió pengő. Közgyűlésünk idejét még nem állapítottuk meg, valószínűleg februárban fogjuk megtartani. Az osztalék kérdésében még nem tudok nyilatkozni. A magam részéről azt az álláspontot vallom, hogy ha az intézeteknek reális és megkeresett jövedelmeik vannak, akkor *adjanak osztalékokat* mindamellet, hogy ez nagy terhekkel jár.

— Árverések? Az adósoknál sokszor felmerül annak szüksége, hogy a behajtás érdekében árverést kell vezetni. Mi ezt a kérdést mindig méltányosan kezeltük. Már a moratoriális rendelkezések előtt is engedményeket és halasztásokat adtunk nemcsak a kicsiny, de a nagy adósainknál is. Ha csak követelésünk veszélyeztetve nem volt, egy éven belül nem peresítettünk váltó-tartozást sem.

— A mai gazdasági helyzet és kibontakozás? Nehéz dolog erre a kérdésre válaszolni. A pénzügyintézet vezető már hivatásánál fogva is sötétebbnek látja a jövőt és a legmesszebbmenő óvatossággal köteles eljárni a rábizott ügyek intézésénél. Megvalom őszintén: a mai helyzetből alig látok kivezető utat. A TEBE-vel kapcsolatban a vidéki pénzügyintézetek mozgalmat indítottak, amelynek célja a *nagy hátralékok mobilizálása*. Ha ez sikerülne, ebből is lehetne új hitelek folyósítani. Mi, vidéki vezetők látjuk legjobban, milyen hitel-éhség van az országban. A tiltó- és az adósvédelmi rendeletek mellett a hitel-élet megy tönkre. A betétek kiszivárgása már megállott, de a tőkegyűjtőknél még nagy bizalmatlanságot észlelünk. Ennek a bizalmatlanságnak meg kell szűnni. Az egészségesebb gazdasági élethez föltétlenül szükség van a hitel-élet felújítása és rekonstrukciójára. E nélkül a teljes romlásba vezet az a mai helyzet, amikor *nincs tőke a munkához*.

Dr. Friedl Károly

a Hevesmegyei Takarékpénztár igazgatója

a következőkben válaszolt kérdéseinkre :

Intézetünk 1816-ban alakult. Ezidőszent 3.400.000 pengő a kihelyezésünk. Évi mérlegünket február vagy március hóban tesszük közzé, illetve akkor tartjuk meg közgyűlésünket.

Osztalék nálunk nem igen lesz, mert a moratoriális rendelkezésekkel meggátolt kamatszedésre előleget nem adhat egy pénzügyintézet sem, ha mobilitását kinnélni akarja.

— Az árverésekkel így állunk: a nemfizetés részben a demagógikus inficiáltságnak köszönhető sok adósnál. Másrészt pedig mindig voltak emberek, akik több adósságot csináltak, mint amennyit vagyonuk és jövedelmük kibírt. Amikor jött a pengő és még 1000 pengőt ért egy hold szőlő, sokan adósságot adósságra szedtek, mert az akkori napi áron nem akartak megválni boraiktól. A termelési hossz-nak a világháború után meg kellett nálunk szűnnie, mert csak a világháborúban voltunk mi magyarok a lezárt központi államoknak hadseregszállítói. Akik tehát nem idejekorán alkalmazkodtak a stabil pénzhez, azoknál be kellett következnie az összeroppanásnak és most likvidálni kell azokat, akik nem jól gazdálkodtak és rosszul spekuláltak.

— Ami a mai gazdasági helyzetet illeti: véleményem szerint nagy hiba, hogy az állam tulok feladatát vállalt magára. Amikor három milliárd pengőt produkál a föld, a gyár és a kisipar együttvéve, egy-milliárdöttszáz ezer pengőbe kerül az állam adminisztrációja. Három milliárdos nemzeti jövedelemből pedig másfélmilliárdot csak akkor lehet az állam részére fizetni, ha a vagyont eladósítom. A hiteléletnek ez a trombozása és ennek gyógyítása a költségvetés kérdése. Az 1400 milliós állami büdzsének leépítése 800 millióra meglehetősen olcsóbbodással járt karöltve. Ha ezzel kapcsolatban leépítenék a közületek, megyék, városok és községek költségvetését is, még nagyobb olcsóbbodást látnánk.

— Az *infláció* veszedelme ott van, amikor gazdasági értelemben irreleváns szolgáltatást adok vásárló erő, pénzt (pl. álláshalmozás). A gazdasági értékért adott érték ellenben nem vezet inflációra. *Bell Miklós* elméletére is csak az a véleményem, hogy, nem a pénzjegyek mennyisége a forgó tőke, hanem a produkált érték. Amit learatok, amit termek, az a forgó tőke. Ha ezt elveszik adminisztrációra, nincs forgótőkém. A pénz csak mérőeszköz. A méterek szaporításával sohasem tudom a ruhátlanokat felruházni. A kibontakozás tehát szerintem: *mérsékelni a közigazgatás terheit*.

Dr. Gremperger Sándor

az Eger és Vidéke Hitelszövetkezet vezetője

a következőkben felelt kérdéseinkre :

Szövetkezetünk az Egeri Gazdák Hitelszövetkezetéből és az Egeri Ipari Hitelszövetkezetből alakult. 1921-ben történt a fuzió. Kihelyezéseink összege 750 ezer pengő. Szövetkezeti tagjaink száma 652. A tagok által le van jegyezve 2017 darab üzletrész á 40 p.

— Az elmúlt esztendőben *egyetlenegy árverést* tartottunk. A mai súlyos helyzetben békés uton, türelemmel és megértéssel igyekezzük intézni adósaink ügyét, hiszen főleg kisemberek, kisegyzisztenciák az ügyfeleink.

— A mai gazdasági helyzet: a gazdasági társadalom borzalmasan nehéz viszonyok között él, a kis kamatot még nehezen meg tudja fizetni, a jóakarát is megvan benne, de ezt a helyzetet inár nem bírja sokáig, összeroppanás fenyegeti. Magyarországon a gazdasági társadalom teszi ki a lakosság zömét. Az segítene tehát, ha ezt a társadalmat talpra tudnák állítani. A talpraállítás eszköze az, hogy a *gazda termelővéneinek piacot szerezzünk*. Óriási nemzeti vagyont meg itt veszendőbe: a *gazda termelői a bort, a gabonát, a zöldséget, de ára nincs és elkótyave-*

tyéli. Pénzhez nem juthat így a gazda, nem vásárlóképes tehát, pedig az ő vásárlóképeségének előmozdítása egyik legjobb eszköze volna az ipar és kereskedelem felségítésének is.

— Mi volna tehát a kibontakozás útja? A gazdatársadalom vásárlóképeségének fokozása! A kibontakozásban nagy szerep fog jutni a szövetkezeteknek, úgy a hitel- mint az értékesítő szövetkezeteknek. Sőt csak az vezethet a kibontakozáshoz, ha *termelő szövetkezetekbe* tömörülnek gazdáink és az értékesítő szövetkezetek hálózata is alaposan kiépül. Eppen most, a gazdasági válság idején tűnt ki, milyen nagy szükség van hitelszövetkezetre: Szövetkezetünk a válságos viszonyok ellenére sem szüntette be kihelyezéseit és bár korlátolt mértékben, de rendelkezésre állott gazda-tagjainak.

Várkonyi Sándor Hatvan inségmukáiról.

A legutóbb tartott képviselőtestületi gyűlés az igazi emberszeretet jegyében zajlott le. — A gyűlésen megjelent munkanélküliek megnyugvással hallgatták, hogy a képviselőtestület Várkonyi Sándor főjegyző helyesen átgondolt és nagy szociális érzéssel telített előterjesztése. Ring Gyula emelkedett szellemű beszéde, Blumenthal Béla, Juhász János és Vig Vilmos hozzászólása miként dönt sorsuk — kenyérszerzési lehetőségük felől.

A folyamatban levő munkákra vonatkozólag kérdést intéztünk Hatvan főjegyzőjéhez, aki szíves volt velünk közölni, hogy az inségmunkák ezidőszent a Hatvan—turai uton és a község területén folynak.

502 ember dolgozik felváltva 3—3 napot a földmunkákon, akiknek napi keresete körülbelül 120 P.

A munkálatok fedezésére a kivetett 21 ezer pengő inségadó szolgál, amely összegnek cca. 75 %-a számítása szerint be fog folyni. A további szükséglet esetén fedezetül a költségvetésbe beállított 10 ezer pengő fog szolgálni.

Madarász Gyula sarudi származású magyar mérnök világraszóló találmánya. Olcsó áramtermelés a Flettner féle rotorhajók rendszerével.

Irta: **Soltész Juci.**

Az amerikai tudományos világnak nagy szenzációja van. A New-York Times hasábjában foglalkozik egy kolosszális jelentőségű új felfedezéssel, amelynek beláthatatlan lehetőségei az elektromos erőfejlesztés terén megváltoztatnák a világ képét még fokozottabb mérvben, mint ahogy Edison találmányai kihatással voltak az emberek egész életmódjára.

Évekig tartó laboratóriumi munka után egy magyar mérnök kísérleteinek eddig elért eredménye a villamos áramfejlesztés technikáját forradalmasítani fogja.

Ez a mérnök a hevesmegyei, sarudi Madarász Gyula, akinek nevét Amerikában „Madaras”-nak ejtik. A háború kitörésekor Párizsban volt, ahonnan Corsica szigetre vitték. Ott és fél évig volt internálva, mely idő alatt több nyelvet tanult meg tökéletesen. Internáltsága alatt 1917 őszén súlyos spanyolnáthát kapott és közel volt a véghez. 1919-ben hazajött Sarudra, ahol fél évi tartózkodása alatt semmiféle elhelyezkedési lehetőséget nem látván, megérlelődött

benne kivándorlási terve. Az első volt, aki a háború után Amerikába ment. Michigan államban végzett, majd Flink Michigan egyik nagy gyárában dolgozott. Irodája Detroitban van, jelenleg 37 éves.

A sarudi mérnök kísérletét egy előre esnek Flettner német mérnök rotorhajó kutatásaival, amelynél a hajtóerőt szintén szélben forgó hengerek szolgáltatják.

Flettner pusztán a szél által hajtott két kis hajón átkelt az Atlanti óceánon, csupán egy kis motorra volt szüksége a henger alakú nagy rotorok forgásához.

A vitorlás hajónál gyorsabb, de a modern hajónál jóval lassabb volt ez a hajó és pusztán tudományos szempontból volt szenzációs, mert a gyakorlati használatban igen lassu volt.

A találmány Magnus Gusztáv berlini fizikai tanár által 1853-ban felfedezett elven alapszik. Eszerint a forgó testekre, főleg pedig a hengerekre a levegő mozgása, a szél, igen különösen hat. A szél irányában a légtömeg előrehajtja a forgó hengert, ugyanakkor a henger visszafelé haladó hátsó nyomást fejt ki a széllel szemben. A szívás és nyomás ereje egyesül a hengeren, úgy, hogy derékszögben tizenkétszer nagyobb erővel hajtja, mint egy hasonló felületű vitorla.

Madarász szerint tisztán a szél erejével óriási villamos áramot hihetetlenül olcsó termelési költséggel lehet előállítani.

A New Jerseyben épített kísérleti telepet száz-ezer dollár befektetéssel hat nagy amerikai villamos társaság együttesen építette. Teljesen készen áll és a legkiválóbb mérnökök végeznek méréseket az áramfejlesztő hengerrel. Ugy hírlik, hogy rövid pár év alatt nemcsak Amerikában, de az egész világon ezeket a szél által hajtott leghatalmasabb áramtermelőket fogják mindenütt bevezetni. Gigantikus forgó kéményekkel fogják a villamosáramot termelni a levegőből.

Mihelyt a szél a forgó hengerekre hatni kezd, a hengerek forgása gyorsul és a szívás és tolás olyan erővel lép fel, hogy hat mérföldes óránkénti sebességnél annyira növekszik, hogy biztonsági szelepeket kell alkalmazni az orkányszerű szélsébség ellen, nehogy a forgási erő szétvesse a henger acéllalait.

A rotorok forgásához az így fejlesztett erőnek alig 1 százalékára van szükség, a villamos energia 99 százalékára világításra vagy erőhajtásra felhasználható. Vasutat is lehet vele hajtani.

Az áram előállításához nincs sem szénre, sem vizierőre szükség, csupán a szélre. Szabad területen mindig fúj egy kis szél és a legenyhébb szellő is áramot produkál, de Madarász szerint szélségszerű idején is tud működni.

Tudatalatt talán az alföldi, már alig használt, romantikus szélmalomok rendszere elevenedett meg lelkében elgondolásai során.

A „Hevesvármegye” i. t. előfizetőihez és olvasóihoz! Szerettünk volna az új esztendő küszöbén célkitűzéseinkről, ez évi programunkról bővebben szólni, nem jutott helyünk, sok más értékes cikkünkkel egyetemben! Ezúttal csupán azt kívánjuk megjegyezni, hogy dolgozni fogunk tovább is a toll tiszta leggyereivel. — önzellenül az igazi közérdekért.

Lapunk barátaitól csupán azt kérjük, hogy támogatassanak bennünket és az előfizetési díjakat juttassák el hozzánk!

A tiszafüredi járás főszolgabírája.
3760/1932 szám

Pályázati Hirdetmény.

Hevesvármegye tiszafüredi járásához tartozó Órvény községben nyugdíjazás folytán megüresedett vezetőjegyzői állásra pályázatot hirdetek.—

Az állás javadalma: A községházával egybeépített lakás, mely áll: 3 szoba, 1 előszoba, konyha, kamra, pince, padlás, udvar, a hozzátartozó gazdasági melléképületekkel és kerttel a beltelekben.

2. Az örvényi 6. számú tkvi. betétben A. I. 1. sorszám alatt felvett és az 1. számú betét A) lapján bevezetett közös legelőből, jegyzői javadalom gyanánt jár, 4/124 rész.

3. Az u. o. 6. számú tkvi. betétben A. I. 2. sorszám alatt felvett és a 3. számú betét A) lapján bevezetett közös erdőből, (ártérből) jegyzői javadalom címén jár, 8/280-ad rész.

4. A 62.000/1926. B. M. sz. rendeletben megállapított fizetés, a 3000/1932 M. E. sz. rendelettel csökkentett mértékben.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy személyi adataikat, előírt képesítésüket, erkölcsi- és politikai magatartásukat, valamint katonai szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám 1933. évi január hó 20-ig nyújtsák be.

A későbbben érkező és a megfelelően fel nem szerelt kérvényeket nem veszem figyelembe.

A választás határnapját később fogom kitűzni.
Tiszafüred, 1933. január hó 2.

dr. Ficzer Jenő
főszolgabíró.

A tiszafüredi járás főszolgabírája.

3759/1932 szám.

Pályázati Hirdetmény.

Hevesvármegye tiszafüredi járásához tartozó Tiszaihar községben nyugdíjazás folytán megüresedett vezetőjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalma:

1. 4 szoba, konyha és mellékhelyiségből álló természetbeni lakás.

2. 3. kat. föld és 1258 négyszögöl föld haszonélvezete.

3. A 62.000/1926 B. M. sz. rendeletben megállapított fizetés, a 3000/1932 M. E. sz. rendelettel csökkentett mértékben.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy személyi adataikat, előírt képesítésüket, erkölcsi- és politikai magatartásukat, valamint katonai szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám 1933. évi január hó 20-ig nyújtsák be.

A későbbben érkező és a megfelelően fel nem szerelt kérvényeket nem veszem figyelembe.

A választás határnapját később fogom kitűzni.
Tiszafüred, 1932 évi december 29.

dr. Ficzer Jenő
főszolgabíró.

Hirdessen a Hevesvármegyében.

A Tiszajobbparti Gazdatiszti Kör közgyűlése.

A Tiszajobbparti Gazdatiszti Kör január 8-án délután 4 órakor tartotta évi rendes közgyűlését a Káposztás-féle vendéglő nagytermében szépszámu gazdatiszt jelenlétében.

A közgyűlést Legány Ödön növénynevelő igazgató, elnök vezette. Ismertette a legutóbbi közgyűlés óta történt és a gazdatiszti kar jövője szempontjából rendkívül fontos eseményeket, amelyeknek gyűlöpontjában a gazdatisztek évtizedes hármast kivánsága: a gazdatiszti törvény revíziója, a gazdatiszti köteles nyugdíjbiztosítás és a gazdatiszti kamara felállítása áll. Igéretet már számtalanszor kaptunk, de az ígért csak ígért maradt. Az első két kivánságra vonatkozó törvényjavaslat 5 év óta fekszik a Földművelésügyi minisztériumban. — A harmadik kivánságra — a gazdatiszti kamara felállítására vonatkozó törvényjavaslat-tervezet elkészítésére most kapott felhívást az országos egyesület, amit el is készítettek és elnök bemutatja a közgyűlésnek.

Vitéz Dr. Sziráky Károly ügyvéd, köri ügyész, magasan szárnyaló, alapos tájékozottságra valló bírálatát után elhatározta a közgyűlés, hogy a kamarai tervezet csak bizonyos módosítások után hajlandó elfogadni és annak végrehajtására az elnököt és az ügyészt kérte fel, akik személyesen járnak el az országos egyesület vezetőségénél.

Hisszük, hogy a kormány a közeljövőben a cselekvés terére lép és a magyar ugarnak évtizedek óta küzdő vergődő munkásait megfelelő intézkedéseivel meg fogja menteni a további bizonytalanságtól.

Munkaalalom az Ecséd-rózsaszentmártoni úton. A mai nehéz időkben mindenkinek kötelessége a maga helyén mindent elkövetni, hogy a szenvedő embertársai sorsán segítsen. Ezen nemes és fontos kötelesség teljesítésnek igazán ritka példáját látjuk Cserey Vilmos tábornoknál, a kerületi nemzeti munkavédelem vezetőjénél, aki töle, telhetőleg minden hozzáférhető szegény ügyes-bajos dolgán segíteni kíván. A legutóbb is alkalmunk volt őt Egerben a vármegye vezetőinél látni, ahol az Ecséd-rózsaszentmártoni úton végzendő földmunka érdekében tett lépéseket. Ertesülésünk szerint amennyiben az érdekeltek is megfelelő megértést fognak tanúsítani, a munka rövidesen kezdetét veheti.

Főjegyzőválasztás. A Lénárd László halálával megüresedett detki főjegyzői állást Koncz Lászlóval töltötték be, aki Domoszló községnek 10 éven keresztül adóügyi jegyzője volt.

Ne csak olvassa, hanem fizessen is elő a Hevesvármegyére.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

Ög Vilmos, Hatvan, Telefon: 85.

Társ szerkesztő: **Balogh István Gyöngyös.**

Kéziratok, előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatal címére **Hatvanba** küldendők.

Hirdetések díjszabás szerint.

Bindfeld Márk és fiai
részvenytársaság
 épületfa-kereskedő cégnél
 a legmodernebb kivitelű
 cementárúk és műkövek
 beszerezhetők.
 Hatvan. Telefon 30.

Blumenthal Béla
 épületfa-kereskedése és
 cementgyára.
 Hatvan. Telefon 29.
 Elsőrendű cementárúk!
 Mindennemű építőanyag:
 cement, téglá, cserép, mal. kőpor stb.
 a legjobb minőségben kapható.

„Orion”
 elsőrendű rádió készülékei
Fuchs Eajos
 kerületi képviselő
 üzletében kaphatók.
 Telefon 108.

**Eladó gyümölcsfa-
 oltványok**
 KESERÜ BÁLINT faiskoláiban Pusztamonostor, Szolnok megye. (A Magyar Faiskolai Szövetség tagja.) Alma, körte, szilva, kajsz, cseresznye, meggy, dió, eperfa magról, vadkörte és vadalma, két éves csemeték. Versenyképes minőség és árak. Árjegyzéket kívánatra küldök. Látogatókat szívesen fogadok. Telepem közvetlenül a pusztamonostori vasútállomás mellett van.

Minden városban
 és minden faluban tudják, hogy milyen
 kellemes és előnyös megszállni
BUDAPESTEN a
BRISTOL SZÁLLÓBAN.

Előzékeny kiszolgálás.
 Kellemesen fűtött szoba. Kitéző ellátás.
 Naponként és személyenként 12. — P.ért.

Központi iroda:
Horvát Mihály ucca 774.
Nagy és kisméretű!
géptégla, hornyoltcserép!
 A Hatvani Gőztégla és Cserépgyár r-t.
 hatvani gyártelepén kitéző minőségű.
 Nagyméretű téglá Hornyoltcserép
 Kisméretű „ Gerinc-cserép
 TELEFON: VIDÉKI
 Központi iroda 22. vizonteladókát
 Gyártelep 31. keresünk.
**Olcsó áron,-
 részleltfelzésre is kapható!**

Bell Miklós
 téglá és
 cserépgyára.
Mátraderecske.

A gondos háziasszonynak minden
csüförtökön
 első teendője, hogy felkeresse
HAJDU ÁRMIN

üzletét,
 ahol friss pörkölésű elsőrendű
kávéit
 kap igen jutányos áron! — Denaturált szesz nagyban és kicsinyben! — Vidéki megrendeléseket nontosan eszközölk! — Saját érdeke parancsolja, hogy egyszer próbálja meg.

Standard
rádiókészülékek.
Illés Béla
 rádiószaküzletében.
 Eger. Telefon: 230.

AZ ELSŐ HATVANI MŰMALOM

tisztelettel értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy
a mai nappal megkezdte legmodernebbül

felszerelt malma üzemét.

Buzát, rozsot a legkényesebb igényeknek megfelelő lisztekre becserél. Árpa és tengeri darálást gyorsan és jól kiszolgálva végez. Egyben értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy **Lisztüzletét** a régi helyén ugyancsak **megnyitotta, ahol a legolcsóbban a legjobb lisztet adja.**

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri az **ELSŐ HATVANI MŰMALOM.**

NYOMATOTT VÉGH DEZSŐ KÖNYVNYOMDAJÁBAN HATVANBAN.